

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародної економіки

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА **«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ **05 Соціальні та поведінкові науки**

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ **051 «Економіка»**

Форма навчання: очна (денна)
очна (денна), заочна, дистанційна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему **«Платіжні картки у міжнародних розрахункових операціях»**
(назва теми)

здобувача Пашистої Вікторії Віталіївни
(ПІБ, підпис)

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ковальчук Тамілі Григорівна
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

(підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри: **д.е.н., професор Столярчук Я.М.**

(підпис)

Київ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародної економіки

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
«Міжнародна економіка»

(підпис)
«_____» _____ 20__ р.

Столярчук Я.М.
(ініціали, прізвище)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародної економіки

(підпис)
«_____» _____ 20__ р.

Столярчук Я.М.
(ініціали, прізвище)

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Пашисті Вікторії Віталіївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

Оочної(денної) форми навчання

очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: **«Платіжні картки у міжнародних розрахункових операціях»**

Тему затверджено наказом ректора Університету від «7» грудня 2022 р. № 536

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах: законодавчих та нормативних документах, статистичних даних НБУ та міжнародних організацій, соціально монографічних й періодичних джерелах, інтернет ресурсах тощо.

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні засади дослідження міжнародних розрахункових операцій з використанням платіжних карток. (назва розділу)
Розділ 2	Тенденції та перспективи розвитку операцій з платіжними картками у міжнародних розрахунках. (назва розділу)
Об'єкт дослідження:	розвиток платіжних карток як міжнародного платіжного засобу.
Предмет дослідження:	тенденції та перспективи розвитку платіжних карток у міжнародних розрахункових операціях.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	визначення тенденцій та напрямків розвитку операцій із платіжними картками у міжнародних розрахунках.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:
У розділі 1

вивчити сутність та характеристику платіжних карток як міжнародного платіжного засобу.
визначити світовий та вітчизняний досвід нормативно-правового регулювання банківських операцій із платіжними картками.
охарактеризувати світовий та вітчизняний ринки платіжних карток та особливості їх розвитку в умовах глобалізації фінансових зв'язків та розвитку цифрових технологій.

У розділі 2

проаналізувати світовий та національний ринки платіжних карток.
визначити загальні аспекти функціонування АТ «Ощадбанк» на ринку банківських послуг та операцій із платіжними картками.
запропонувати основні напрями підвищення ефективності операцій із платіжними картками АТ «Ощадбанк» у міжнародних розрахунках та результативність від їх впровадження.

Завдання підготував
науковий керівник

(підпис)
«___» _____ 20__ р.

Т.Г. Ковальчук
(ініціали, прізвище)

Завдання одержав здобувач

(підпис)
«___» _____ 20__ р.

В.В. Пашиста
(ініціали, прізвище)

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 67 сторінок, 12 таблиць, 13 рисунків, список використаних джерел з 68 найменувань, 1 додаток.

«Платіжні картки у міжнародних розрахункових операціях»

(назва кваліфікаційної бакалаврської роботи)

Об'єктом дослідження виступає розвиток платіжних карток як міжнародного платіжного засобу.

Предметом роботи визначено тенденції та перспективи розвитку платіжних карток у міжнародних розрахункових операціях.

Метою кваліфікаційної роботи є визначення тенденцій та напрямків розвитку операцій із платіжними картками у міжнародних розрахунках. Відповідно до обраної мети кваліфікаційної роботи визначено наступні *завдання*:

- вивчити сутність та характеристику платіжних карток як міжнародного платіжного засобу;
- визначити світовий та вітчизняний досвід нормативно-правового регулювання банківських операцій із платіжними картками;
- охарактеризувати світовий та вітчизняний ринки платіжних карток та особливості їх розвитку в умовах глобалізації фінансових зв'язків та розвитку цифрових технологій;
- проаналізувати світовий та національний ринки платіжних карток;
- визначити загальні аспекти функціонування АТ «Ощадбанк» на ринку банківських послуг та операцій із платіжними картками;
- запропонувати основні напрями підвищення ефективності операцій із платіжними картками АТ «Ощадбанк» у міжнародних розрахунках та результативність від їх впровадження.

Практична значущість дослідження полягає у розробці основних напрямів

підвищення ефективності операцій із платіжними картками у міжнародних розрахунках, які можуть бути реалізовані як в АТ «Ощадбанку», так і в іншому комерційному банку.

У кваліфікаційній роботі застосовано сукупність методів і підходів, що дозволило реалізувати концептуальну єдність дослідження, серед яких виділимо наступні:

- критичний аналіз літературних джерел щодо теми роботи,
- ретроспективне вивчення та аналіз світового та національного ринків платіжних карток;
- статистико-економічні (прийоми групування, порівняння, табличний) щодо аналізу теми дослідження,
- синтезу та дедукції, узагальнення при дослідженні перспектив розвитку операцій із платіжними картками у міжнародних розрахунках.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2023.

Рік захисту роботи 2023.

Ключові слова: платіжні картки, міжнародні операції, міжнародні розрахунки, переказ коштів, оптимізація.

В і д г у к
на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Папистої В.В.

(прізвище, ініціали)

на тему Платіжні картки у міжнародних розрахункових операціях

(назва теми)

1. *Актуальність теми.* Динамічний розвиток платіжних карток відіграє важливу роль у формуванні нових механізмів функціонування платіжної інфраструктури країни, виникнення нових видів платіжних інструментів, а також форм здійснення міжнародних розрахунків, істотно впливає на всі сфери життя суспільства, одночасно сприяючи стабільному економічному зростанню різних галузей і економіки у цілому або гальмуючи його. З огляду на це, стає актуальним дослідження ринку платіжних карток в умовах стрімких глобалізаційних процесів.

2. *Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи:* Перший розділ роботи присвячено теоретичним аспектам дослідження ринку платіжних карток в контексті глобалізаційних процесів та розвитку цифрових технологій. В другому розділі проведено аналіз розвитку світового ринку платіжних карток, визначено особливості функціонування національного ринку платіжних карток на прикладі АТ «Ощадбанк» обґрунтовано основні напрями підвищення ефективності операцій з платіжними картками у міжнародних розрахунках та визначено результативність від їх впровадження.

3. *Наявність самостійних розробок автора.* У роботі досліджено поняття платіжних карток, як міжнародного платіжного засобу, висвітлено світовий та вітчизняний досвід нормативно-правового регулювання, визначено особливості їх розвитку в умовах глобалізації фінансових зв'язків та розвитку цифрових технологій, на основі аналізу світового та національного ринків платіжних карток визначено результативність від їх впровадження на прикладі досліджуваного підприємства та обґрунтовано основні напрями підвищення їх ефективності у міжнародних розрахунках.

4. *Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій.* На базі проведеного дослідження, а також досвіді розвинутих країн і країн, що розвиваються було визначено можливі шляхи подальшого розвитку ринку платіжних карток та тренди, які можуть посприяти більш швидкому розвитку платіжних послуг. А описані основні напрями підвищення ефективності операцій із платіжними картками у міжнародних розрахунках можуть бути застосовані банками України для формування національних стратегій розвитку ринку платіжних карток як сучасного міжнародного платіжного засобу.

5. *Наявність недоліків.* Варто було б більш детально висвітлити практичну значущість використання платіжних карток у сучасних міжнародних

розрахунках України. По тексту роботи зустрічаються окремі редакційні погрішності.

6. *Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК.* Робота відповідає всім поставленим вимогам, може бути допущена до захисту перед екзаменаційною комісією і заслуговує на оцінку 46 балів.

Науковий керівник: доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н., доцент

(посада, вчене звання, науковий ступінь)

_____	_____ <u>Ковальчук Т.Г.</u> _____
<i>(підпис)</i>	<i>(прізвище, ініціали)</i>

“ ____ ” _____ 20__ р.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження міжнародних розрахункових операцій з використанням платіжних карток.....	6
1.1. Сутність та характеристика платіжних карток як міжнародного платіжного засобу	6
1.2. Банківські операції із платіжними картками та їх нормативно-правове регулювання: вітчизняний та світовий досвід.....	11
1.3. Світовий та вітчизняний ринки платіжних карток та особливості їх розвитку в умовах глобалізації фінансових зв'язків та розвитку цифрових технологій.....	22
Розділ 2. Тенденції та перспективи розвитку операцій з платіжними картками у міжнародних розрахунках	29
2.1. Аналіз світового та національного ринків платіжних карток.....	29
2.2. Загальні аспекти функціонування АТ «Ощадбанк» на ринку банківських послуг та операцій із платіжними картками.....	37
2.3. Визначення основних напрямів підвищення ефективності операцій із платіжними картками АТ «Ощадбанк» у міжнародних розрахунках та результативність від їх впровадження	49
Висновки.....	56
Список використаних джерел.....	59
Додатки.....	67

ВСТУП

Актуальність теми. Платіжні картки сьогодні є центральним ядром системи, в основі якої перебувають міжнародні розрахунково-платіжні відносини, які здійснюються у безготівковій формі із застосуванням сучасної технічної та технологічної бази. Впровадження платіжних карток у міжнародні розрахунки дозволяє здійснювати миттєві платежі, які підтримуються регуляторними органами та/або центральними банками різних країн. Загальна мета розвитку впровадження платіжних карток у міжнародні розрахунки полягає в тому, щоб зменшити поточні затримки та витрати під час здійснення платіжних операцій. Тож використання платіжних карток дозволяє суттєво прискорювати безготівкові розрахунки у зовнішньоекономічній діяльності підприємств. І подальший розвиток міжнародного ринку платіжних карток та його технологізація сприятиме стабілізації світової банківської системи. При виході на міжнародні ринки для України гостро стоїть питання ефективного регулювання ринку платіжних карток з метою посилення ефективності їх використання у міжнародній діяльності та позитивного впливу на зовнішньоекономічну торгівлю країни. Тому дослідження платіжних карток у міжнародних розрахункових операціях є актуальним та потребує сьогодні глибокого опрацювання.

Ступінь дослідженості теми. Розвиток та тенденції розвитку операцій із платіжними картками у міжнародних відносинах є темою численних досліджень, , зокрема, необхідно відзначити наступних авторів: Бама П., Головка О.Г., Євдокімова М. О., Івасів Б.С., Катюха К.О., Каур Дж., Кравчук В., Кумар М., Морган Дж.П., Мороз О.К., Олійник А.В., Прем'єрова О., Прийдун Л.М., Ремптон Дж., Рудан В.Я., Смолень Р.П., Українець І.М., Успенко В.І., Шацька. М. та інших. Дослідження представлених авторів сформували теоретичну базу кваліфікаційної роботи. Сучасні дослідження визначають напрями розвитку платіжних карток та успішність використання їх можливостей у якості платіжного засобу у міжнародних розрахунках для ефективності міжнародної торгівлі. У той же час технологічний розвиток даного платіжного засобу та операційного

забезпечення таких розрахунків вимагає постійної актуалізації досліджень через динамічність змін. Зазначене вказує на актуальність теми дослідження та обумовило визначення його мети, завдань, об'єкту та предмету.

Метою кваліфікаційної роботи є визначення тенденцій та напрямків розвитку операцій із платіжними картками у міжнародних розрахунках. Відповідно до обраної мети кваліфікаційної роботи визначено наступні **завдання**:

- вивчити сутність та характеристику платіжних карток як міжнародного платіжного засобу;
- визначити світовий та вітчизняний досвід нормативно-правового регулювання банківських операцій із платіжними картками;
- охарактеризувати світовий та вітчизняний ринки платіжних карток та особливості їх розвитку в умовах глобалізації фінансових зв'язків та розвитку цифрових технологій;
- проаналізувати світовий та національний ринки платіжних карток;
- визначити загальні аспекти функціонування АТ «Ощадбанк» на ринку банківських послуг та операцій із платіжними картками;
- визначити основні напрями підвищення ефективності операцій із платіжними картками АТ «Ощадбанк» у міжнародних розрахунках та результативність від їх впровадження.

Об'єктом дослідження виступає розвиток платіжних карток як міжнародного платіжного засобу.

Предметом роботи визначено тенденції та перспективи розвитку платіжних карток у міжнародних розрахункових операціях.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі застосовано сукупність методів і підходів, що дозволило реалізувати концептуальну єдність дослідження, серед яких виділимо наступні:

- критичний аналіз літературних джерел щодо теми роботи,
- ретроспективне вивчення та аналіз світового та національного ринків платіжних карток;
- статистико-економічні (прийоми групування, порівняння, табличний) щодо

аналізу теми дослідження,

– синтезу та дедукції, узагальнення при дослідженні перспектив розвитку операцій із платіжними картками у міжнародних розрахунках.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативні документи, статистичні дані НБУ та міжнародних організацій, спеціальні монографічні й періодичні джерела, інтернет-ресурси тощо.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична та методична значущість даної роботи полягає у актуалізації світового та вітчизняного досвіду нормативно-правового регулювання банківських операцій із платіжними картками та зміни на ринку платіжних карток, зумовлені розвитком цифрових технологій. Практична значущість дослідження полягає у розробці основних напрямів підвищення ефективності операцій із платіжними картками у міжнародних розрахунках, які можуть бути реалізовані як в АТ «Ощадбанку», так і в інших комерційних банках.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел. Робота ілюстрована 12 таблицями, 13 рисунком та має один додаток.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК

1.1. Сутність та характеристика платіжних карток як міжнародного платіжного засобу

В основі економіки та життя сучасного суспільства покладені розрахунки та платіжні засоби, які дозволяють забезпечити універсальний обмін між власниками чисельних товарів та послуг. За визначенням М. О. Євдокімової сьогодні банківські картки стали ключовим елементом електронних банківських систем й все активніше витісняють звичні чекові книжки та готівкові операції. Натомість операції із банківськими платіжними картками сприяють розширенню спектру послуг банку і, безумовно, є потужним джерелом ресурсів як в іноземній, так і в національній валютах [7, с. 107].

Український досвід впровадження платіжних карток не має такого тривалого історичного періоду, тим більше у міжнародних розрахунках. Проте Р. П. Смолень та І. М. Українець відзначають, що досвід попередніх років показав позитивні тенденції щодо перспектив розвитку платіжних карток як засобу безготівкових розрахунків в Україні [42, с. 53]. Але в Україні ще не у достатній мірі використовується розрахунків платіжними картками у тому числі із контрагентами та продавцями інших країн.

Визначення платіжної картки представлено у Законі України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 року № 1591-IX, відповідно до якого платіжні картки визначаються як електронний платіжний засіб у вигляді пластикової чи іншого виду картки [11].

Розрахунки пластиковими картками, як правило, забезпечуються відповідно до умов двосторонніх і багатосторонніх угод (рис. 1.1).

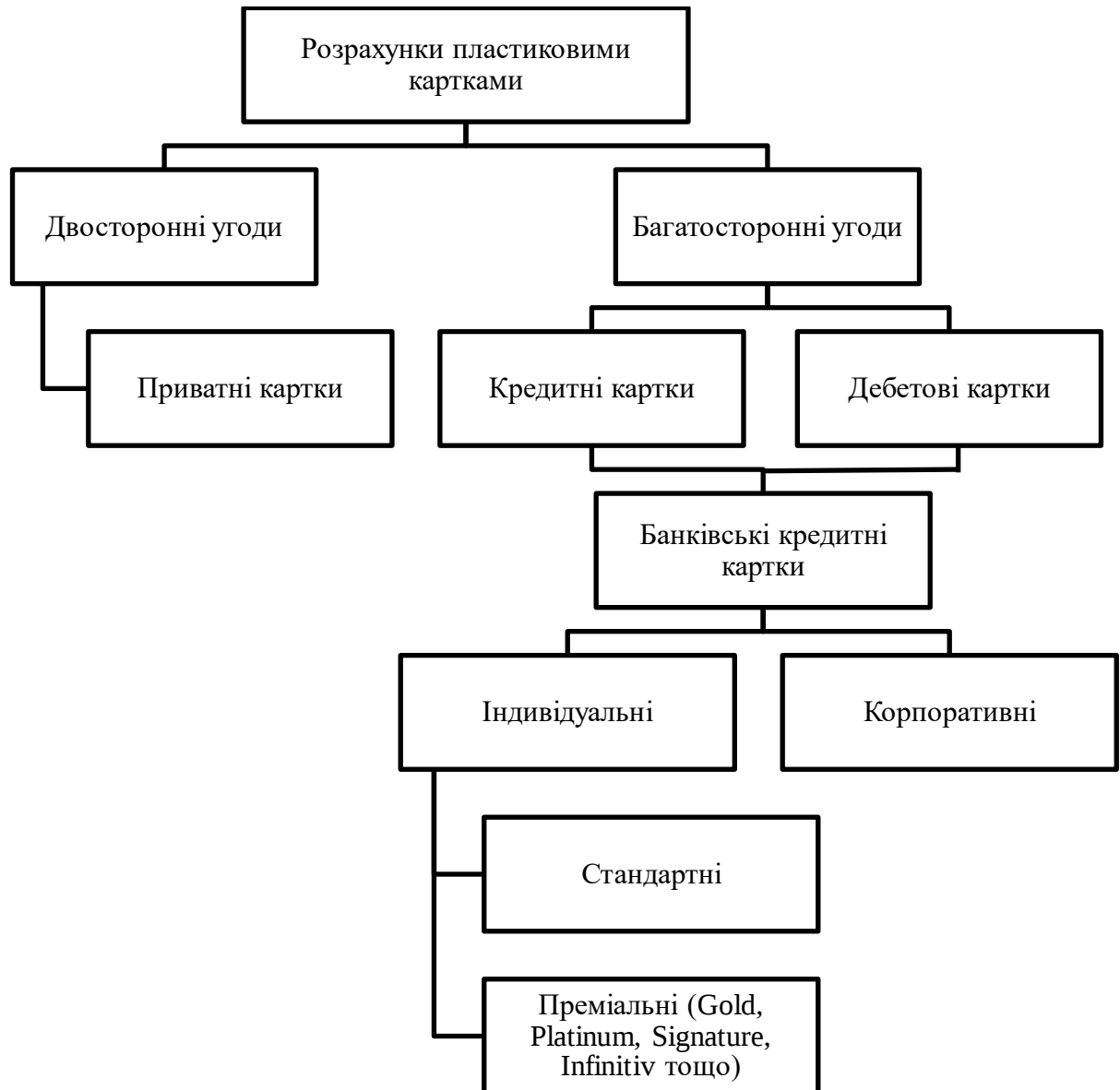

Рис. 1.1. – Класифікація пластикових карток

Джерело: складено автором на основі [20; 24; 28]

То, пластикові картки відрізняються за носіями інформації (магнітна смуга, чіп); за формою зчитування (контактна, безконтактна), за категоріями клієнтів, за можливостями здійснення певних операцій, не вдаючись до послуг банку тощо.

Необхідно відзначити, що у міжнародних розрахунках використовуються пластикові банківські карти, які приймаються до оплати та зняття готівкових коштів по всьому світу в будь-якому банку, в будь-якому торгово-сервісному підприємстві, які входять в платіжну систему, яка обслуговує карту. За останні

десятиліття кардинально змінилася схема розрахунків між покупцем і продавцем і на території України, і за кордоном. Цим змінам послужили банківські пластикові картки. Нині це один із найбільш застосовуваних інструментів розрахунків.

За визначенням М. О. Євдокімовою широке поширення та розповсюдження безготівкових платежів стало передумовою того, що електронні інструменти сьогодні є більш доступними та необхідними для широкого спектру приватних клієнтів. За рахунок більшої залученості у безготівкові розрахунки збільшується охоплення населення послугами банківської системи, що зменшує непродуктивні готівкові заощадження, стимулює розвиток малого бізнесу і зменшує роль тіньових фінансових послуг. Створену за роки незалежності систему електронних платежів в Україні умовно можна розділити на три сегменти – це загальнодержавна система електронних міжбанківських платежів, двосторонні міжбанківські розрахунки, системи роздрібних електронних платежів (банківські переведення, платіжні карти, системи грошових переказів, мобільні платежі й електронні гроші) [7, с. 107].

У міжнародних розрахунках для розрахунків у платіжних системах, які використовуються електронні гроші, використовуються платіжними картками, які відносяться до бездокументарних форм платіжних інструментів. Причому, бездокументарні платіжні інструменти, зазвичай, є кредитовими, оскільки процедура ініціювання розрахункових операцій здійснюється платником. Відповідно до міжнародної термінології, що використовується у платіжних та розрахункових системах, залежно від величини розрахункових операцій, вирізняються платежі двох основних видів, які представлені на рис. 1.2.

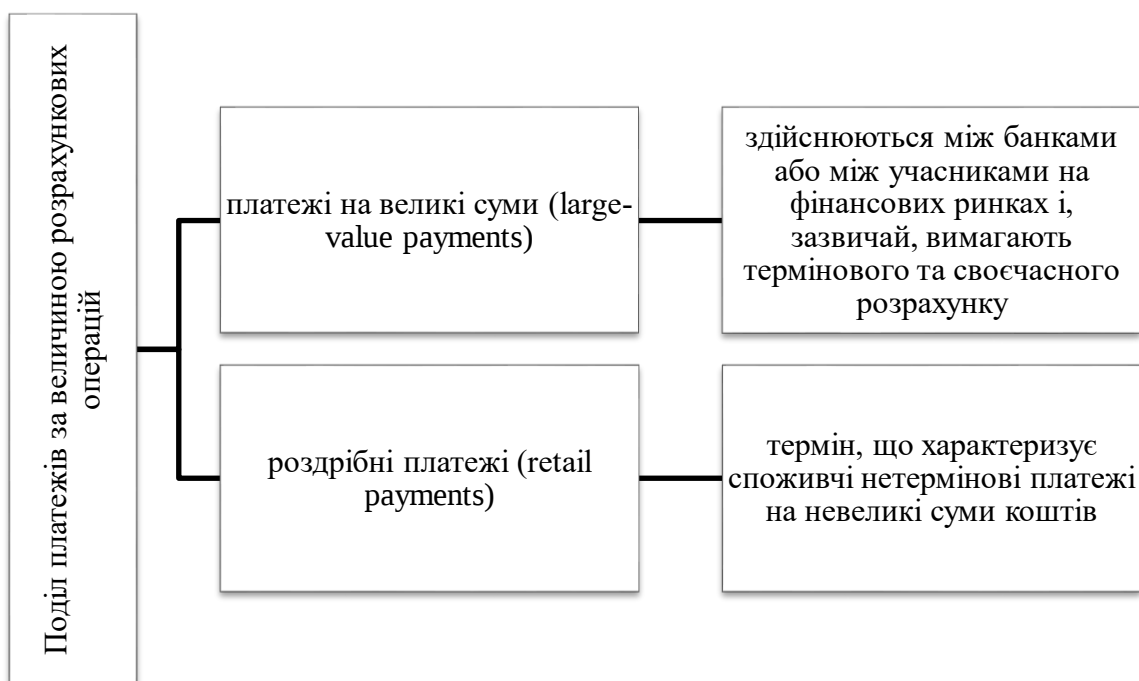

Рис. 1.2. – Розподіл платежів пластиковими картками у міжнародних розрахунках залежно від величини розрахункової операції

Джерело: складено автором на основі [12, с. 224]

За визначенням Б.С. Івасів, Л.М. Прийдун та В. Я. Рудан у зовнішній торгівлі широкого використання знайшли пластикові картки, особливо кредитні [12, с. 224-225]. Особливості здійснення міжнародних розрахунків із використанням платіжних карток представлено у таблиці 1.1

Таблиця 1.1 – Використання платіжних карток у міжнародних розрахунках

№ п/п	Вид платіжної картки	Умови використання
1	2	3
1	Дебетна платіжні картки (debit card)	дозволяють держателю здійснювати покупки або знімати готівку, причому кошти одразу списуються з рахунку клієнта
2	Кредитні платіжні картки (credit card)	дозволяють держателю здійснювати покупку у сумі, яка не перевищує наперед визначений кредитний ліміт. Наданий кредит може або повертатись повністю в кінці періоду, або частково, коли решту кредиту можна повертати протягом довшого періоду часу (на цю частку нараховуються відсотки)
3	Наперед оплачена картка	Картка, кошти на яку можуть бути внесені наперед і

Продовження табл. 1.1

1	2	3
	(Prepaid card)	обліковуються на самій картці або на рахунку на комп'ютері. Ці кошти можуть використовуватись держателем для здійснення покупок

Джерело: складено автором на основі [12, с. 224-225]

На відміну від дебетової картки, передплачена картка не прив'язана до банківського рахунку. Як правило, коли суб'єкт використовує передплачену картку, він витрачає гроші, які ви вже завантажили на картку. Передплачена картка не пов'язана з банківським поточним рахунком або з рахунком кредитної спілки. Натомість витрачаються гроші, які заздалегідь покладені на передплачений картковий рахунок. Це іноді називають «завантаженням грошей на картку». У більшості випадків не можливо витратити більше грошей, ніж вже завантажено або поповнено на передплачену картку. Перевитрати можуть статися з поточним рахунком для деяких типів використання, а також з дебетовою карткою банківського рахунку, якщо вона підключена до програми овердрафту обслуговуючого банку. Це означає, що обслуговуючий банк може стягувати з комісію за покриття вартості покупки, яка перевищує суму, яка наявна на власному рахунку. Банк вимагатиме погасити овердрафт. Передплачені картки відрізняються і від кредитних. Це може вводити в оману, оскільки на обох типах карток може бути логотип карткової мережі, наприклад Visa, MasterCard, American Express або Discover [67]. Коли суб'єкт користується кредитною карткою у міжнародних розрахунках, він позичає гроші. Як правило, коли використовується передплачену або дебетову картку у міжнародних розрахунках, кошти витрачаються.

Тож, міжнародні платіжні картки – це універсальний персоніфікований платіжний інструмент у вигляді пластикової картки, призначений для проведення розрахунково-платіжних операцій та для отримання готівкових коштів [12].

Таким чином, індустрія платіжних карток та їх використання у міжнародних розрахунках розвивалася з часом. Картка Diners Club, винайдена в 1950 році, відома як перша сучасна платіжна картка. Перші кредитні картки дозволяли здійснювати

платежі в окремих магазинах, не маючи готівки на руках. Ідея поширилася по всьому світу та була популяризована рядом банків та емітентів кредитних карток. Поліпшення безпеки та галузевих норм допомогли інновувати індустрію платіжних карток та сприяти масового використання їх як платіжного засобу у міжнародних розрахунках.

1.2. Банківські операції із платіжними картками та їх нормативно-правове регулювання: вітчизняний та світовий досвід

Далі розглянемо пластикову картку із огляду на організацію банківських операцій. Для банків пластикова картка є засобом віддаленого доступу до відкритого та діючого банківського рахунку, а також як засіб ідентифікації клієнта. Пластикові картки широко використовуються у банківській діяльності і на них припадає значна частина банківських операцій [54].

Наразі банки активно впроваджують нові технологічні послуги, такі як банкінг на комп'ютері, електронний переказ коштів (EFT), Інтернет-банкінг тощо, щоб наблизитися до максимальної кількості клієнтів, незважаючи на те, що у них менше фізичних відділень. Пластикові картки дозволяють клієнтам користуватися банківськими послугами, маючи картку, емітовану банком, не обмежуючись офіційним графіком роботи банку [55].

Сьогодні неможливо уявити сучасні банківські операції, комерційні операції та інші платежі без використання пластикових карток. Зараз пластикова валюта поступово стає нормою в усьому світі, оскільки все більше і більше розвинених країн віддають перевагу пластику порівняно з папером, оскільки він має кілька властивих переваг. Зростання поширення смартфонів зробило технологічні програми набагато доступнішими для користувачів. Зростання електронних платежів є значними рушійними силами зростання в заміні фізичних платежів технологічними рішеннями [46].

Тож, платіжна карточка надає власнику суттєві переваги при здійсненні ним

банківських операцій, головними серед яких є [15, с. 36]:

- 1) надійне зберігання коштів, можливість блокування доступу до картки при її втраті;
- 2) зручні розрахунки як в середині країни, так і за її межами. Для міжнародних розрахунків – можливість їх здійснення та автоматична конвертації валюти розрахунків платника та отримувача;
- 3) оперативність та мобільність сплати рахунків.

Тож, банківська платіжна картка – це пластиковий ідентифікаційний засіб, за допомогою якого його власник має можливість здійснювати операції сплати за товари, послуги та отримувати готівкові гроші. Вона є спеціальним платіжним інструментом, що здійснює функцію засобу ідентифікації, власник якого ініціює переказ грошей з відповідного рахунка платника або банку, а також здійснює інші операції, передбачені договором [26]. Пластикові картки – це ключ клієнта до отримання електронних банківських послуг. Персоналізація картки виконується за допомогою PIN-коду [6, с. 178] або CVV-коди.

Операції з пластиковими картами, здійснюються комерційними банками, які уповноважені на здійснення таких операцій і в розпорядженні яких є необхідне обладнання для проведення таких операцій. Банки на сьогодні є основними оферентами надання фінансових послуг із випуску й обслуговування платіжних карток. Адже тільки із липня 2022 року НБУ дозволив фінустановам, авторизованим для надання послуги з емісії платіжних інструментів, випускати платіжні картки. Ці зміни ухвалено відповідно до постанови правління НБУ №164 від 29 липня 2022 року [19]. Тому на ринку платіжних карток України основними гравцями поки є банки, які здійснюють три основні типи операцій із платіжними картками, які представлені на рис. 1.3.

На території України банківські установи обслуговують платіжні картки, які емітовані учасниками як внутрішньодержавних, так і міжнародних платіжних систем (резидентами та нерезидентами) [33].

Рис. 1.3. – Типи операцій банків із платіжними картками

Джерело: складено автором на основі [33].

На рис. 1.4. представимо схему міжнародних розрахунків із використанням платіжних карток .

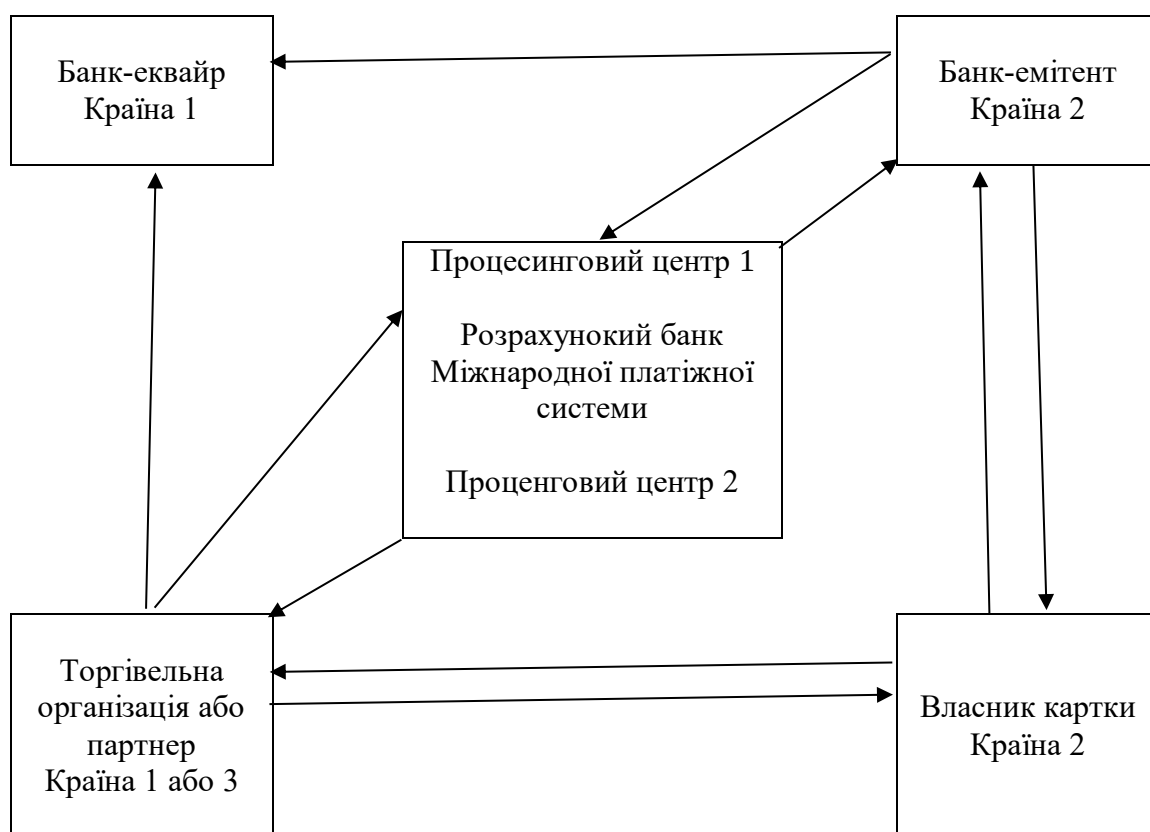

Рис. 1.4. – Схема міжнародних розрахунків із використанням платіжних карток

Джерело: складено автором на основі [5, с. 255].

Банк-емітент здійснює випуск (емісію) банківських карт, відкриття карткових рахунків, надання банківських карт в розпорядження клієнтів (при цьому карти залишаються власністю банку, а клієнти отримують право користування ними) і розрахунково-касове обслуговування клієнтів при здійсненні операцій з використанням ними банківських карт [5, с. 248]. Функції банку емітенту визначені на рис. 1.5.

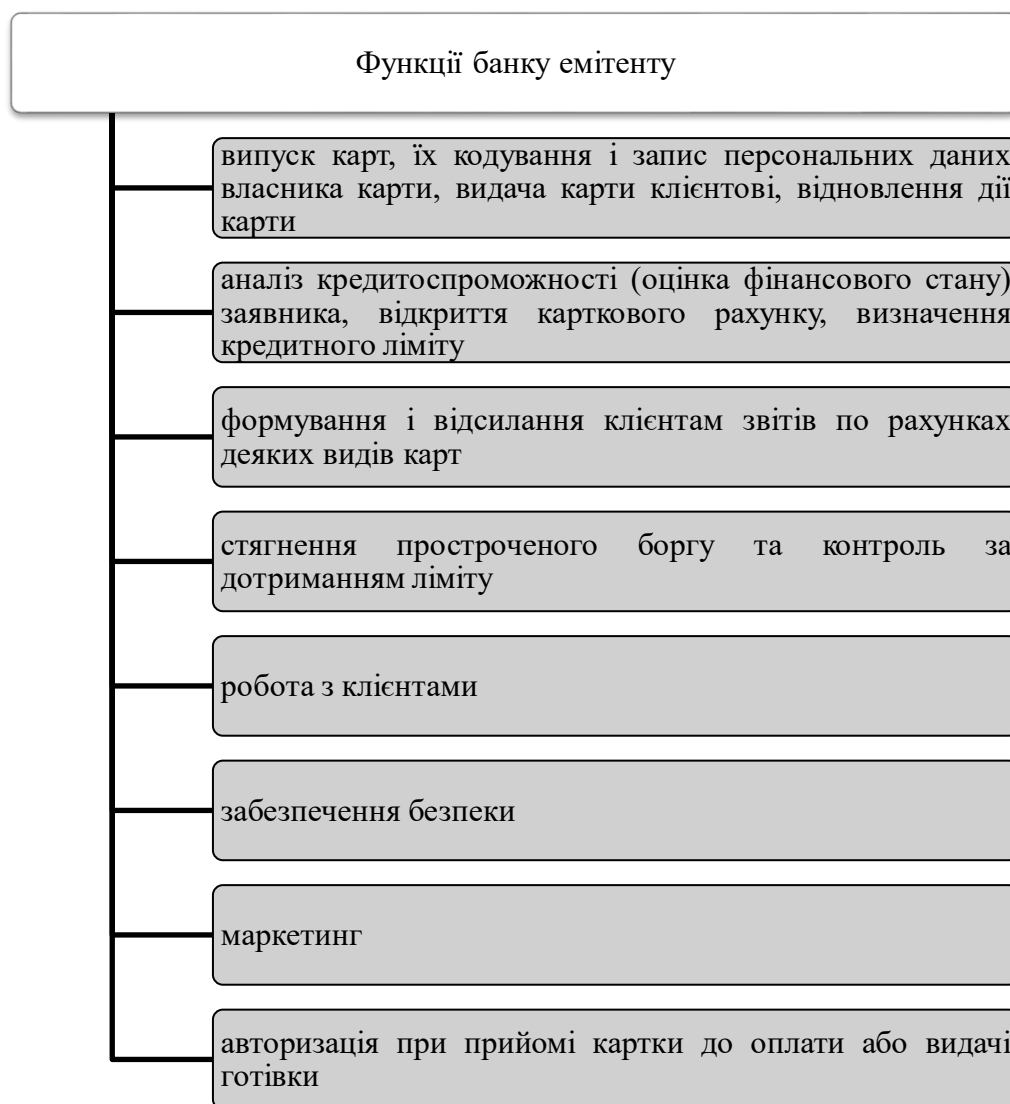

Рис. 1.5. – Функціонал банку емітенту

Джерело: складено автором [5]

Доступ до картки та розрахунків за допомогою неї виконується на основі авторизація, яка являє собою дозвіл емітента на здійснення операції за допомогою

даної банківської карти. Для здійснення авторизації торгова організація робить запит в платіжну систему про підтвердження повноважень пред'явника картки та про його фінансові можливості. У разі позитивного результату система дає дозвіл на оплату і повідомляє код авторизації, який потім переноситься на спеціальний чек. Технологія авторизації залежить від схеми платіжної системи, типу картки й технічної оснащеності точки обслуговування [5, с. 254]. Такий механізм працює і при здійсненні міжнародних розрахунків, у яких контрагенти обслуговуються у банках різних країн.

Загалом безпосередньо для обслуговування пластикових карток банками використовуються POS-термінали та банкомати або платіжні термінали, які автоматично зв'язуються із процесинговим центром. Авторизація сьогодні проводиться автоматично по каналах зв'язку [13]. Авторизація списання відбувається за допомогою номеру картки, дати дії та CVV-коду.

Специфікою списання грошей з пластикових карт є те, що дана операція виконується торговими точками, банками в борг, тобто продукти або послуги придбані покупцем надаються клієнтам відразу, а кошти за ці послуги зазвичай надходять в розпорядження на рахунки за ці послуги через певний час. Гарантією здійснення платежу, що з'являються в результаті обслуговування банківських карт, є випускаючий ці карти банк емітент. Через це, не дивлячись на те, що карти знаходяться в розпорядженні власника картки, власником цієї карти є банк, що випустив її. При видачі банківської карти клієнту банку, в обов'язковому порядку виконується її персоналізація – на картку вносяться підтверджуючі дані, за допомогою яких можна переконатися в справжності картки та її власника, так само перевірити карту на можливість оплатити товар. Обслуговуючим банком з пластиковою картою здійснюється підрахунок залишків коштів карти, безпосередньо після кожної здійсненої операції по ній, так само зберігаються дані й по кожній операції. На кожну карти випущену для клієнта створюється окремий рахунок. Таким чином, процесинговий центр забезпечує взаємодію між усіма учасниками розрахунків. Він збирає інформацію про всі транзакції з пластикових карт, формує підсумкові дані і доводить їх до відома банку-емітента, еквайра та

розрахункового банку платіжної системи, яка використовується даної пластиковою картою. На основі наданої інформації розрахунковий банк списує необхідну суму з коррахунку емітента та зараховує її на коррахунок еквайра [5, с. 255].

Розвиток новітніх технологій має суттєвий вплив розвитку міжнародних розрахунків із використанням банківських карт. Банки оперують електронними платежами, полегшуючи роботу працівників банку і удосконалюючи якість обслуговування клієнтів. Зручність використання безготівкових розрахунків із застосування банківських карток у міжнародних розрахунках для суб'єктів господарювання полягає у підвищенні партнерської взаємодії та довіри у розрахунках. Застосування таких розрахунків для банку має суттєві переваги через прискорення розрахункових операцій та руху грошових коштів. Крім того, безготівкові розрахунки із використанням платіжних карток сприяють акумуляції грошової маси в банках, формуванню ресурсної бази та створюються передумови для ефективного контролю за їх цільовим використанням. Підвищення якості обслуговування клієнтів за платіжними продуктами дозволяє банкам підсилювати конкурентні переваги банку.

У відповідності до вітчизняного законодавства в країні функціонують три типи платіжних систем, які класифікуються по типу організації, якою здійснено ініціювання їх створення. Характеристика цих систем представлена на рис. 1.6.

Система електронних міжбанківських платежів Національного банку України (Система електронних платежів – СЕП) була створена у 1993 році. Основною метою системи електронних платежів стала відмова від паперової форми проведення розрахунків у банківській системі, що дало змогу досягти значної економії коштів, підвищити швидкість і оперативність здійснення платежів і поліпшити надійність та рівень безпеки міжбанківських платежів [41].

Рис. 1.6. – Характеристика типів діючих платіжних систем

Джерело: складено автором на основі [7, с. 107]

У національному законодавстві Основним законом, який регулює розрахунки із платіжними картками є Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591-IX [41]. Це – базовий законодавчий акт, яким врегульовано правила функціонування платіжних систем в Україні й загальний порядок виконання та проведення розрахунків. Згідно з цим Законом у країні діють внутрішньодержавні та міжнародні платіжні системи:

1) внутрішньодержавна платіжна система – це платіжна система, в якій оператором платіжної системи є резидент та яка здійснює діяльність і забезпечує виконання платіжних операцій виключно в межах України;

2) міжнародна платіжна система – це платіжна система, в якій оператором платіжної системи є резидент або нерезидент та яка здійснює діяльність на території двох і більше держав, однією з яких є Україна, і забезпечує виконання платіжних операцій у межах цієї платіжної системи, у тому числі з однієї держави до іншої [41].

Даним законом визначено механізм та порядок здійснення міжнародних розрахунків із використанням пластикових карток. Так, переказ коштів між

учасниками міжнародної платіжної системи за операціями із застосуванням електронних платіжних засобів, здійсненими їх держателями за межами України, а також за операціями, здійсненими в межах України держателями – нерезидентами України, проводиться у валюті, визначеній у договорі з оператором міжнародної платіжної системи. Переказ коштів між учасниками міжнародної платіжної системи за операціями із застосуванням емітованих нерезидентами електронних платіжних засобів, здійсненими в межах України, та за операціями із застосуванням емітованих резидентами електронних платіжних засобів, здійсненими за межами України, проводиться через рахунки, відкриті в розрахунковому банку міжнародної платіжної системи, у валюті, визначеній у договорі між емітентом (еквайром) та оператором міжнародної платіжної системи [41].

Загалом в Україні здійснення операцій із платіжними картками регулюється наступними нормативними документами [21]:

- 1) Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [3];
- 2) Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000р. № 2121-III [8];
- 3) Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591-IX [41].
- 4) Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2018 № 2473-VIII [9];
- 5) Закон України «Про Національний банк України» № 679–XIV від 20.05.1999 р. [10];
- 6) Постанова НБУ «Про затвердження Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів» від 29.07.2022 № 164 [32];
- 7) Постанова НБУ «Про запровадження міжнародного стандарту ISO 20022 у платіжній інфраструктурі України» від 16.09.2021 № 93. [30].
- 8) Постанова НБУ «Про затвердження Положення про захист інформації та кіберзахист у платіжних системах» від 19.05.2021 № 43. [31].
- 9) Постанова Національного банку України «Про затвердження Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті» від 02 січня 2019 року № 5 [29] тощо.

Вітчизняне законодавство розрізняє діяльність в Україні внутрішньодержавних та міжнародних платіжних систем [2, с. 977].

Операції із банківськими платіжними картками є досить новим напрямом банківського бізнесу, який, з одного боку, розширює спектр послуг банку, задовольняючи тим самим зростаючі потреби клієнтів, а з іншого боку виступає потужним джерелом поповнення ресурсів і в іноземній, і в національній валютах [1].

Більше людей, ніж будь-коли раніше, обмінюються товарами та послугами по всьому світу завдяки онлайн-ринкам, а також більше способів оплати за ці товари безпечним способом завдяки новим технологіям і фінансовим процесам. Хоча глобальні платежі тепер стають зручнішими та комфортнішими для більшої аудиторії, міжнародна фінансова спільнота намагається знайти стандартизовану систему правил і норм щодо того, як обробляти, записувати та захищати глобальні платежі. Операційною основою для глобальних платежів є платіжна система електронної комерції, яка дозволяє використовувати різні типи методів оплати, включаючи кредитні та дебетові картки. Система також відома як електронний обмін даними (EDI), яка ділиться особистою та фінансовою інформацією через мережу для завершення платіжної операції. EDI – це метод електронного зв'язку, який стоїть за глобальними платежами, оскільки він служить способом обміну фінансовими та особистими даними, залученими до кожної транзакції, таким чином, що обидві сторони, залучені до платежу, можуть обмінюватися документами та коштами, пов'язаними з цим платежем. Існує багато стандартів EDI за регіонами та галузями, що часто може ускладнити глобальний процес оплати. Оскільки такі конфіденційні дані надсилаються у формі, яка може зробити їх уразливими для крадіжки, до платіжної системи електронної комерції було додано численні заходи безпеки. Норми для цієї системи походять від фінансових і державних установ країни, а також від емітентів кредитних і дебетових карток, які встановлюють власні суворі правила безпеки та безпеки транзакцій [62].

Важливими в цьому аспекті є правила зосереджені на безпечному процесі платежів. Частина цих правил у багатьох країнах передбачає необхідність

отримання сертифіката від центру сертифікації, який надає інфраструктуру відкритих ключів як засіб захисту кожної транзакції кредитної та дебетової картки. Хоча процес сертифікації є стандартним у Північній Америці та навіть у частині Європи, у багатьох країнах відсутні протоколи безпеки платежів або нормативна база для забезпечення безпечних онлайн-платежів. Це включає країни, які можуть не мати такої складної системи онлайн-покупок або транзакцій, як Китай, Пакистан та Індія. Щоб підвищити стандарти всіх глобальних платежів, одним із рішень стало використання смарт-картки, також відомої як EMV. Ці картки використовують електронну готівку, а не валюту, і вбудовані 8-розрядні мікропроцесори. Процес мислення полягає в тому, що ці типи платіжних карток забезпечують певні можливості стандартизації для глобально регульованої платіжної системи [62].

Для спрощення процесів, пов'язаних із глобальними платежами, Дж. Морган випустив Global Payments Guide, у якому намагається пояснити, як можна здійснювати міжвалютні платежі в понад 150 країнах. У посібнику з глобальних платежів також зазначається, що існують постійні зміни щодо форм оплати та способів їх використання в усьому світі. Пов'язаний із цим політичний клімат, пов'язаний із цими країнами, також спонукає до регулятивних змін щодо способів здійснення онлайн-платежів у схвалених і обмежених валютах. Як правило, більшість країн вимагає SWIFT BC – це унікальний банківський ідентифікаційний код конкретного банку, який забезпечує рівень захисту з точки зору забезпечення точної ідентифікації фінансових установ, залучених до платежу. У деяких країнах потрібні певні платежі, пов'язані з їхньою валютою, а також для визначити, чому здійснюється платіж, як спрямувати платіж і хто має отримати платіж. Міжнародна організація стандартизації (ISO) також створила міжнародний номер банківського рахунку (IBAN), щоб забезпечити унікальний спосіб перевірки кожної платіжної операції. Єдина зона платежів у євро (SEPA) розробила набір стандартів і процедур для транскордонних платежів, які включають євро. Метою було створити стандартний спосіб проведення онлайн-платежів цією валютою по всій Європі.

Інші країни можуть вимагати іншу спеціальну інформацію як частину своєї нормативної бази, включаючи номер телефону та пояснення щодо платежу [56].

У США відповідність вимогам PCI є основною нормативною базою для тих компаній, які приймають кредитні та дебетові картки. Ця відповідність передбачає виконання стандарту безпеки даних індустрії платіжних карток (PCI DSS), який було встановлено Visa, American Express, JCB і MasterCard. Існує чотири рівні відповідності залежно від кількості електронних платежів, які здійснюються щороку. Наприклад, рівень 4 призначений для малих підприємств, які здійснюють менше 20 000 електронних платежів щороку. Вони повинні проходити щорічну оцінку ризику та щоквартальне сканування. Інші три рівні призначені для набагато більшого бізнесу, і кожен має власні вимоги. У рамках оцінки ризиків кожна компанія повинна продемонструвати безпеку мережі, захист даних, управління вразливістю, контроль доступу, моніторинг і тестування та безпеку інформації як загальну необхідну структуру [61].

Також були запропоновані інші рішення для створення справді глобальної платіжної системи. Насамперед, з'явилися процесори онлайн-платежів, такі як PayPal, щоб задовольнити потребу в безпечних і стандартизованих платежах через Інтернет. Такі компанії, як PayPal, як правило, служать посередниками, дозволяючи налаштувати обліковий запис, а потім увімкнути перекази коштів з рахунку PayPal на традиційний банківський рахунок через транзакції АСН, щоб гроші можна було використовувати або зберігати різними способами. Ці сайти також схвалено для обміну валюти та прийому платежів у формі дебетових і кредитних карток. Проте, як правило, є комісії, які також стали предметом дебатов щодо нормативних актів, які повинні регулювати ці комісії. Крім того, виникли проблеми з точки зору зловживань, крадіжок і протиправної поведінки посередників [62].

Тож пластикова банківська карта – це персональний платіжний інструмент, що дає власникові пластикової картки можливість здійснювати безготівкову оплату товарів і послуг. Нормативно-правове регулювання операцій із використанням

платіжних карток регулюються на національному рівні за рахунок впровадження міжнародних стандартів та стандартів міжнародних платіжних систем.

1.3. Світовий та вітчизняний ринки платіжних карток та особливості їх розвитку в умовах глобалізації фінансових зв'язків та розвитку цифрових технологій

Досліджуючи світовий та національний ринки платіжних карток необхідно звернутися до появи платіжних карток, то необхідно відзначити, що цей засіб розрахунків з'явився в США близько середини 20-го століття. У той же час ще в 1700-х роках люди брали участь в транзакціях, які нагадують те, як сьогодні працюють операції із платіжними картками. Одним із прикладів є відносини між торговцями та фермерами. Оскільки між посадкою та збиранням врожаю було кілька місяців, фермери часто отримували насіння від торговців, зобов'язуючи повернути купцю гроші після збирання врожаю. Обмін товарів на кредит спонукав до винайдення кредитних монет і платіжних табличок, які споживачі, як і фермери, могли використовувати у розрахунках із певними торговцями. Вони працювали за схожим механізмом як сучасні платіжні картки. Через певний час постійні клієнти могли скористатися кредитом для готелів і магазинів. Ідея була схожа на механізм застосування кредитних карток магазину, які можна використовувати лише в певного торговця. Досконаліші методи були винайдені наприкінці 19-го та на початку 20-го століття, коли Western Union надавав обраним клієнтам металеві пластини, які давали їм можливість стягувати плату зараз і платити пізніше. У 1946 році Джон Біггінс, бруклінський банкір, придумав картку «Charg-It», щоб залучити нових клієнтів до банку. Люди з рахунком у банку могли використовувати свою картку в кількох вибраних продавцях. Потім продавець надсилав квитанції до банку, і банк оплачував придбані товари, а пізніше виставляв клієнту рахунок для повернення. Винайдена в 1950 році картка Diners Club відома як перша сучасна кредитна картка. Ідея виникла у Френка Макнамари, бізнесмена, який забув свій

гаманець під час обіду в Нью-Йорку. Він і його діловий партнер Ральф Шнайдер незабаром винайшли картку Diners Club як спосіб оплати без готівки. Картку Diners Club спочатку використовували лише в місцевих ресторанах, а потім розширили, щоб залучити до розрахунків додаткових роздрібних торговців. Нова платіжна картка вимагала від клієнтів повної сплати залишку наприкінці кожного місяця. До 1951 року Diners Club налічував 42 000 членів і розширилася до великих міст США. До 1953 року аналогічна система розрахунків була прийнята у Канаді, Кубі, Мексиці та Великобританії. Платіжні картки набували популярності, і банки почали випускати власні картки. Але замість того, щоб вимагати повної оплати наприкінці кожного місяця, споживачі могли поновлюваний кредит, у якому баланси переносяться з місяця в місяць [68]. У цей період розрахунки пластиковими картками були обмежені національними агентами.

У 1958 році American Express запустив власну платіжну картку, щоб надати мандрівникам більше гнучкості. У 1966 році була створена корпоративна карта для комерційних мандрівників [68]. Ці дати можна вважати початком використання платіжних карток у якості засобу розрахунку приватними клієнтами та корпораціями. У 1976 році BankAmericard став відомий як Visa – тепер це глобальна корпорація, яка є випускає платіжні картки. У 1966 році мережа банків, які приймали картки в якості оплати, утворила Асоціацію міжбанківських карток. До 1970-х років він ця Асоціація стала глобальним альянсом під назвою MasterCard International [68]. Ці компанії до сьогодні мають вагомий вплив як на поширення, так і на розвиток міжнародних розрахунків із застосування платіжних карток.

З того часу були внесені численні зміни, спрямовані на покращення використання технологій і безпеки. Ці нововведення включають впровадження наступних елементів:

1. Магнітна стрічка. До того, як кредитні картки мали магнітну смужку, картки вставлялися в машину, друкувалися на платіжній квитанції та надсилалися до центру обробки, де дані картки вручну вводилися в комп'ютер. Магнітна стрічка була додана в 1969 році, коли інженер з IBM розробив її як зручний спосіб обробки інформації платіжної картки. Це також додало рівень безпеки, якого на той час не

існувало. Невдовзі магнітна стрічка стала стандартом, що дозволило передавати інформацію по всьому світу. У міру того як безпека ставала все більшою проблемою, була розроблена нова технологія, щоб зробити платіжні картки ще безпечнішими з чіпом EMV – акронімом Europay, Mastercard і Visa. Чіп генерує одноразовий код під час транзакції для схвалення покупки, що робить її більш безпечною формою оплати.

2. Безконтактна оплата. Останнім часом все більш популярними стали безконтактні платежі платіжними картками. За словами Mastercard, це швидше та безпечніше, ніж використання картки. Однією з причин збільшення кількості безконтактних платежів є безпека. Сучасні власники карток стали краще усвідомлювати потребу в більш безпечних методах оплати після пандемії COVID-19, і клієнти використовують нову технологію замість інших форм оплати.

За даними Світового банку розвиток міжнародних платіжних систем сприяє розширенню фінансової доступності, сприяє економічному розвитку, забезпечує цифрову економіку та підтримує фінансову стабільність. Враховуючи це, сприяння безпечним, надійним і ефективним внутрішнім і транскордонним платіжним системам є невід’ємним компонентом роботи Групи Світового банку (WBG) щодо зменшення бідності та підвищення спільного процвітання. Робота WBG над цими темами охоплює розвиток законодавчої/нормативної бази, систем великих платежів, розрахунків в іноземній валюті, роздрібних платіжних систем, державних платежів, транскордонних платежів, нагляду та співпраці, а також останні розробки у фінансових технологіях, зокрема криптовалюти, цифровій валюті центрального банку та відкритий банкінг. Протягом останніх двох десятиліть WBG зробила свій внесок у глобальну програму знань про платіжні системи та підтримала реформи платіжних систем у понад 120 країнах за допомогою:

- Розробка стратегій платіжних систем і формулювання реформ;
- створення відповідних інституційних механізмів для центральних банків та/або інших регуляторів для управління розвитком національних платіжних систем (NPS);
- розробка міжнародних стандартів, пов’язаних із платіжними системами,

разом з іншими органами, що встановлюють стандарти;

- технічна та фінансова допомога для впровадження окремих компонентів платіжних систем, таких як автоматизовані розрахункові центри (ACH), системи валових розрахунків у реальному часі (RTGS), системи швидких платежів (FPS), центральні депозитарії безпеки (CSD), системи розрахунків за цінними паперами (SSS).

- створення, курування та поширення знань про глобальні платіжні системи WBG

WBG надає технічну та фінансову допомогу органам державного сектору, включаючи органи фінансового сектору, центральні банки, комісії з цінних паперів, а також інші наглядові та регуляторні органи, а також у партнерстві з державними органами для конкретних ініціатив на рівні ринку [59].

WBG залучає донорів приватного та державного секторів, таких як Фонд Білла та Мелінди Гейтс, Управління закордонних справ, Співдружності та розвитку Великої Британії (FCDO), AusAID, Міністерство міжнародних справ Канади та Секретаріат Швейцарії з економічних питань (SECO). Глобально партнерами WBG є, серед інших, банки регіонального розвитку; органи, які встановлюють стандарти, такі як Банк міжнародних розрахунків (BIS), зокрема Комітет з питань платежів та ринкових інфраструктур; Міжнародна організація з цінних паперів (IOSCO); Міжнародний валютний фонд (МВФ) для розробки глобальних стандартів, інструкцій, передового досвіду та проведення формальних оцінок, таких як Програма оцінки фінансового сектора (FSAP). Крім того, WBG розробила структуровані взаємодії з різними гравцями глобального приватного сектора та проводить форуми державно-приватного партнерства [59].

На національному рівні WBG допомагає країнам прийняти найкращі міжнародні практики та стандарти, такі як Принципи CPMI–IOSCO для інфраструктури фінансового ринку (PFMI) Він також сприяє роботі органів, що встановлюють стандарти, беручи участь у робочих групах, які розробляють і контролюють впровадження та адекватність стандартів, очолюючи спільні цільові групи [59].

Статус міжнародної платіжної системи отримується, якщо мережа надає можливість фізичним особам і організаціям здійснювати операції на територіях більшості країн світу. Для цього в міжнародну платіжну систему повинні входити оператори з різних країн. Їх роль зазвичай виконують головні державні банки. Деякі з найвідоміших міжнародних платіжних систем:

- 1) Visa;
- 2) Mastercard;
- 3) American Express;
- 4) UnionPay International (UPI);
- 5) JCB [52]

Три провідні міжнародні платіжні системи: VISA, Mastercard і UPI. Перші дві – транснаціональні корпорації зі штаб-квартирою в США, а третя мережа походить із Китаю [52].

Visa – одна з найбільших міжнародних платіжних систем. Із проведеного дослідження зроблено наступні висновки. займає перше місце в рейтингу світового платіжного ринку за річним оборотом. Загальний фінансовий оборот через картки Visa становить \$10,4 трильйона, що на 18% більше, ніж у 2021 році [66]. Сьогодні Visa є одним із провідних розробників технологій безготівкових платежів, які використовують понад 16 тисяч підприємств. Партнери системи забезпечують швидкі та безпечні платежі в 200 країнах світу. Усі транзакції цієї міжнародної платіжної системи здійснюються за допомогою інноваційної мережі Visa Net, яка авторизує покупки та здатна обробляти десятки тисяч платежів за секунду. Основною валютою операцій Visa є долар США. Ця карткова схема є одним із авторів міжнародного стандарту EMV (інструкція, яка визначає діючий порядок проведення операцій за картками), поряд з Mastercard та іншими європейськими партнерами. Visa пропонує своїм користувачам величезний вибір платіжних продуктів і послуг, включаючи всі традиційні типи карток і зручний сервіс грошових переказів [60].

Mastercard – міжнародна корпорація з головним офісом у США. Приблизно 22 000 фінансових структур і технологічних компаній співпрацюють із цією

картковою схемою в 210 країнах. У четвертому кварталі 2021 року в усьому світі було в обігу майже 1,3 мільярда кредитних карток Mastercard [58]. З 1968 року Mastercard тісно співпрацює з групою європейських банків Eurocard. Цим пояснюється вибір євро як основної валюти в стратегії компанії. Корпорація пропонує своїм клієнтам величезний вибір дебетових, кредитних і передплачених карток. Ця карткова схема була однією з перших компаній, яка запровадила безконтактні мобільні платежі через POS-термінали. Найвигідніше користуватися картками Mastercard в Європі та Африці [52].

American Express – це американська компанія, заснована в 1850 році в Нью-Йорку, є однією з перших міжнародних платіжних систем. В даний час платіжна система American Express пропонує клієнтам широкий спектр розрахункових, кредитних і передплачених продуктів, включаючи мікропроцесорні картки. Картки American Express найбільш затребувані в США та Канаді. В основному компанія орієнтована на заможних людей, які люблять подорожувати. Ці картки поділяються на кілька категорій, серед яких Centurion є найелітнішою завдяки великому списку унікальних послуг. Пластикові картки цієї системи приймаються більш ніж в 160 країнах і територіях світу [52].

UnionPay International (UPI) є дочірньою компанією China UnionPay, основною метою якої є підтримка зростання глобальних операцій карткової схеми. UPI має партнерські стосунки з більш ніж 2400 фінансовими установами по всьому світу та дозволяє споживачам використовувати картки для оплати товарів/послуг і знімати готівку в 180 країнах [47]. Картки UPI випускаються більш ніж в 70 країнах. Ця карткова схема посідає перше місце на ринку міжнародних розрахунків за кількістю емітованих карток (понад 190 млн штук). Union Pay проводить більшість внутрішніх платежів з операторами обробки в доларах (дата звернення: 20.03.2023)

Японська платіжна система JCB, раніше відома як Japan Credit Bureau, була заснована в 1961 році і входить до п'ятірки найбільших міжнародних платіжних систем. Компанія пропонує дебетові, кредитні та передплачені картки в 23 країнах. Загальна кількість укладених договорів з торговими точками перевищує 30 мільйонів. Є понад 141 мільйон власників карток JCB [53]. Власники карток JCB

можуть користуватися різними привілеями, такими як знижки в інтернет-магазинах і кафе, бонуси на подорожі до Європи, Японії та деяких інших регіонів Азії.

Щодо національного ринку, то тут представлені 5 представлених вище міжнародні платіжні системи [40]

Крім зазначених вище в Україні діє і національна карткова платіжна система «Український платіжний простір», яка запущена НБУ у 2002 році. Наразі учасниками цієї платіжної системи є 52 банки [18]. Для обслуговування операцій із платіжними картками Національним банком створено ПрАТ «Український процесінговий центр», який здійснює обслуговування національної платіжної системи та виконує операційні, інформаційні та інші технологічні функції щодо переказу коштів [35]. Крім цього, потужні банки мають власні процесінгові центри, які дозволяють опрацьовувати операції із платіжними картками.

Загалом найбільшими платіжними системами в світі, які контролюють найбільші частки міжнародного ринку, є Visa, Mastercard і UPI. Їх головні переваги – це величезна інфраструктура прийому, можливість здійснювати транскордонні платежі та відмінна репутація бренду. Принципи роботи цих платіжних систем дуже схожі. В Україні працюють 5 найбільших світових міжнародних платіжних системи. Вибір між системами повністю залежить від суб'єктивних уподобань споживачів, їх способу життя та споживчих звичок, а також пропозицій місцевих фінансових установ.

РОЗДІЛ 2

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОПЕРАЦІЙ З ПЛАТІЖНИМИ КАРТКАМИ У МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКАХ

2.1. Аналіз світового та національного ринків платіжних карток

Відповідно до звіту аналітичного центру МакКінсі за 2022 рік операції з дебетовими та кредитними картками продовжували зростати темпами, порівняними з темпами до пандемії (20% і 18%, між 2020 і 2021 роками), оскільки зростання ринку платіжних карток в основному витіснило готівкові операції і, меншою мірою, чеки. Зростання обсягів кредитних карток перевернуло очікування про те, що уповільнення використання карток у 2020 році та постійний тиск на дохід від обміну є ознакою довгострокової тенденції. Однак дебетові картки збільшили свою перевагу як найбільш використовуваний картковий продукт, з 94 транзакціями на душу населення в усьому світі проти 49 за кредитними. Частка дебетових карток серед усіх електронних транзакцій найвища в Росії (84 %), за нею йдуть Норвегія, Ірландія та Румунія (приблизно дві третини у кожній країні). На рівні країн залишається значний розкид доходу за транзакцією, що зумовлено різними факторами, зокрема динамікою ціноутворення транзакцій і набором платіжних інструментів. Аналіз прибутку від платежів на душу населення показує, що цей показник, як правило, нижчий у країнах, що розвиваються, що свідчить про постійну можливість отримання доходу, оскільки платіжні системи цих країн продовжують розвиватися. Крім того, глобальний дохід на безготівкову транзакцію поступово знизився – з 1,88 долара США в 2016 році до 1,30 долара США в 2021 році, оскільки пул електронних транзакцій зростав швидше, ніж абсолютний дохід [65].

Глобальний ринок дебетових карток зріс з 93,23 мільярда доларів США у 2022 році до 94,64 мільярда доларів США у 2023 році при середньорічному темпі зростання (CAGR) у 1,5%. Російсько-українська війна підірвала шанси на відновлення світової економіки після пандемії COVID-19, принаймні в

короткостроковій перспективі. Війна призвела до економічних санкцій проти кількох країн, різкого зростання цін на товари та збоїв у ланцюжках поставок, що спричинило інфляцію товарів і послуг і вплинуло на багато ринків у всьому світі. Очікується, що ринок дебетових карток зросте до 98,88 мільярдів доларів у 2027 році при середньорічному темпі зростання 1,1% (рис. 2.1).

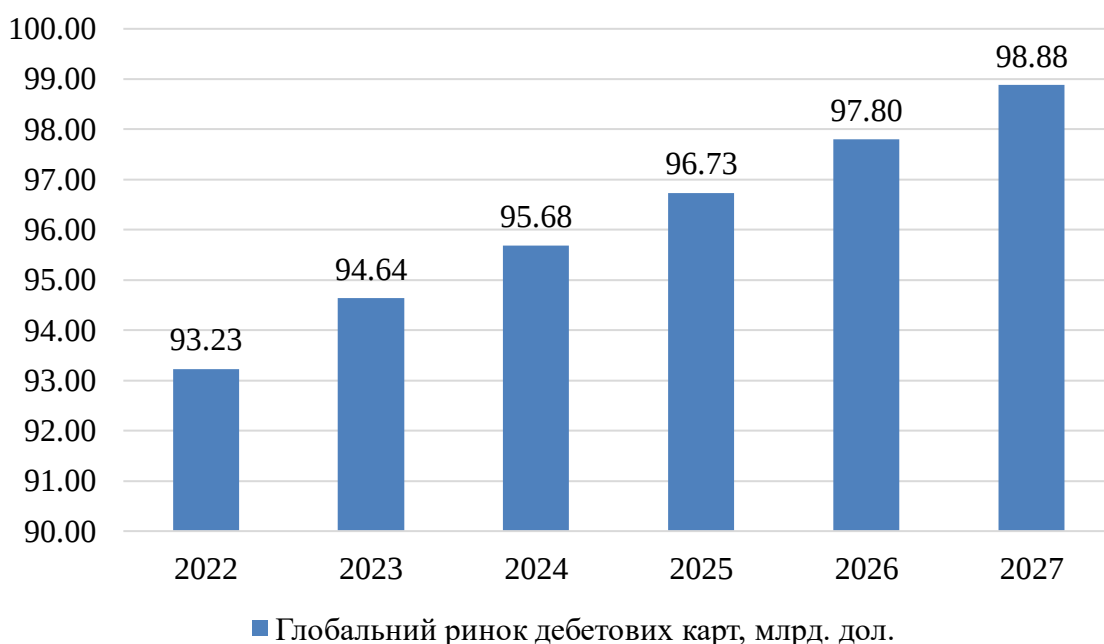

Рис. 2.1. – Динаміка зростання світового ринку дебетових пластикових карток до 2027 року

Джерело: складено автором на основі [51]

Зменшення використання готівки через різні фактори сприяло зростанню ринку дебетових карток. Різні інституційні органи та уряди намагаються звести до мінімуму використання готівки, оскільки безготівкові операції знижують ризики злочинності та відмивання грошей, зменшують ухилення від сплати податків і зменшують транзакційні витрати для бізнесу. У червні 2021 року, за даними Financial Times, відбувається зниження розрахунків готівкою на 35%. Таким чином, очікується, що скорочення використання готівки та триваюча тенденція цифрових платежів сприятимуть розвитку ринку дебетових карток. Універсальна присутність мобільних пристроїв збільшила використання мобільних платежів і гаманців, які,

як очікується, стримають зростання ринку дебетових карток. Криптовалютна дебетова картка – це нова тенденція в індустрії карток. Крипто-дебетові картки діють як ефективний міст між існуючими фінансовими системами та криптосвітом. Вони пропонують миттєву купівельну спроможність за рахунок біткойнів або інших криптовалют. Відповідно до звіту індустрії карток і платежів, опублікованого Infosys, очікується, що до 2024 року ринок криптовалют досягне 1,4 мільярда доларів, зростаючи на 6,2% щорічно. Дебетові картки з криптопідтримкою дозволяють власникам карток здійснювати платежі та знімати фіатну валюту в банкоматах, подібно до дебетових карток, прив'язаних до банківських рахунків. Основні карткові мережі, такі як MasterCard, Amex і Visa, зосереджуються на корпоративних платежах за допомогою блокчейну. Revolut, британський стартап, пропонує металеву картку з логотипом MasterCard і доступ до 5 криптовалют і 150 фіатних валют. Крім того, у жовтні 2020 р. Coinbase запустила свою криптовалютну дебетову картку Visa в США, яка дозволяє клієнтам витрачати криптовалюту будь-де, де приймають картки Visa. Збільшення кількості прийомних криптокарт, відсутність комісій за обмін валюти, доступ до фіатних і криптоактивів за допомогою однієї картки та кешбек винагороди – це деякі фактори, які сприятимуть зростанню ринку криптодебетових карток [51].

Основними гравцями на ринку дебетових карток є Capital One Financial Corp., American Express Company, Visa Inc., MasterCard, Citigroup Inc., PayPal Holdings Inc., Bank of America Corporation, JPMorgan Chase And Co., PayU та State Bank of Індія [51]. Кількість платіжних карток в обігу в усьому світі зросла більш ніж на два мільярди в період з 2019 по 2021 рік і, за прогнозами, буде збільшуватися. Найбільші бренди карток, випущених у всьому світі, – це UnionPay, Visa та MasterCard. У 2020 році за допомогою Visa було здійснено приблизно 188 мільярдів транзакцій купівлі [57].

Азіатсько-Тихоокеанський регіон був найбільшим регіоном на світовому ринку дебетових карток у 2022 році. Західна Європа була другим за величиною регіоном на ринку дебетових карток [51].

На відміну від дебетових карток поширення кредитних пластикових карток

значно відрізняється в різних країнах, оскільки споживачі в деяких країнах майже всі використовують картки Visa або Mastercard, тоді як в інших країнах ці картки майже не використовуються. Відповідно до останніх даних опитування Світового банку Канада, Ізраїль і Норвегія були єдиними трьома країнами в усьому світі, де володіння пластиковими картками серед споживачів перевищувало 70%. Для порівняння: у таких країнах, як Бангладеш і Марокко проникнення кредитних карток становило 0,2% [50]. За оцінками Statista, частка власників кредитних карток у всьому світі у 2020 році ще більш збільшилася у Канаді, хоча Японія зараз увійшла до трійки лідерів. Помітними є високі позиції кількох країн Європи – Люксембургу, Фінляндії, Норвегії – які, як правило, здійснюють покупки онлайн за межами своїх національних кордонів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1. – Рівень проникнення кредитних пластикових карток у країнах світу за 2011-2021 роки (ТОП-25 країн порівняння із Україною)

Характеристика	2011 рік	2014 рік	2017 рік	2021 рік	Десятирічний приріст, +/- (%)
1	2	3	4	5	6
Канада	72,33 %	77,07 %	82,58 %	82,74 %	10,41
Ізраїль	79,66 %	76,16 %	75,02 %	79,05 %	-0,61
Ісландія	0 %	0 %	0 %	74 %	74
САР Гонконг, Китай	58,08 %	64,26 %	65,42 %	71,63 %	13,55
Японія	64,44 %	66,08 %	68,38 %	69,66 %	5,22
Швейцарія	0 %	54 %	65,47 %	69,21 %	69,21
Південна Корея	56,43 %	56,02 %	63,66 %	68,44 %	12,01
Норвегія	0 %	67,21 %	70,5 %	66,74 %	66,74
Сполучені Штати	61,94 %	60,13 %	65,6 %	66,7 %	4,76
Фінляндія	63,87 %	63,07 %	62,78 %	65,29 %	1,42
Тайвань, провінція Китаю	45,86 %	54,88 %	53,46 %	63,77 %	17,91
Об'єднане Королівство	51,56 %	61,69 %	65,37 %	62,11 %	10,55
Австрія	38,92 %	40,17 %	46,55 %	58,99 %	20,07
Данія	44,92 %	36,48 %	44,72 %	58,5 %	13,58
Італія	30,5 %	36,22 %	42,48 %	57,88 %	27,38
Нова Зеландія	59,2 %	61,41 %	60,87 %	57,21 %	-1,99
Іспанія	41,88 %	54,38 %	53,88 %	56,61 %	14,73
Німеччина	35,71 %	45,81 %	52,54 %	56,52 %	20,81
Ірландія	55,65 %	45,98 %	50,86 %	54,96 %	-0,69
Австралія	64,23 %	58,56 %	59,69 %	51,41 %	-12,82
Бельгія	54,33 %	43,03 %	48,42 %	49,82 %	-4,51
Швеція	53,53 %	45,36 %	44,98 %	48,35 %	-5,18
Словенія	38,6 %	35,18 %	42,17 %	45,05 %	6,45

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6
Мальта	52,91 %	41,83 %	47,11 %	42,48 %	-10,43
Сінгапур	37,35 %	35,42 %	48,9 %	41,74 %	4,39
Україна	19,33%	27,5%	26,68%	37,02%	17,69

Джерело: складено автором на основі [63]

Тож, у 2021 році Канада була однією з трьох країн світу, де кредитними картками володіли споживачами від 15 років і старше понад 82% відсотків. Про це свідчить велике опитування, яке проводиться раз на три роки в більш ніж 140 різних країнах. Результати підкреслюють основні відмінності в тому, як країни віддають перевагу платіжним карткам: наприклад, у Скандинавських країнах, Люксембурзі і Сполученому Королівстві вважаються країнами з найкращими кредитними картками, тоді як Нідерланди займають значно нижчий рейтинг, ніж усі ці країни [63].

Як бачимо в Україні рівень проникнення кредитних карток складає 37,02%, що склало 17,69% приросту за 10 років.

Власники карток використовують свої кредитні картки для здійснення мільярдів покупок на рік. Деякі роблять це, щоб не носити з собою готівку, а інші здійснюють певні операції. Багато хто також використовує кредитні картки, тому що їм не потрібно платити відразу. Хоча це може допомогти вирішити щомісячні проблеми з грошовими потоками, це також може призвести до заборгованості за кредитною картою, на погашення якої можуть знадобитися роки [48].

У 2020 році дохід світового ринку платежів за кредитними картками оцінювався в 138,43 мільярда доларів США, а до 2028 року, за прогнозами, досягне 263,47 мільярда доларів США, зростаючи на 8,5% у середньому з 2021 по 2028 рік (рис. 2.2).

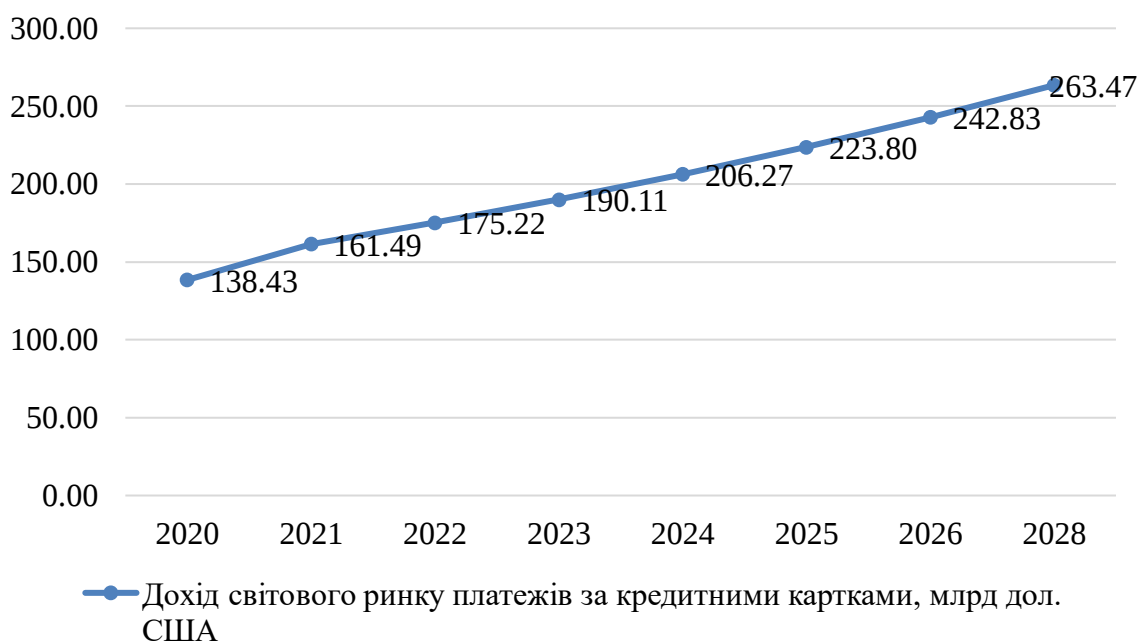

Рис. 2.2. – Динаміка зростання доходу від світового ринку платежів за кредитними пластиковими картками до 2028 року

Джерело: складено автором на основі [49]

Зростання попиту на альтернативи готівці та доступність доступних кредитних карток у всьому світі сприяють зростанню глобального ринку платежів кредитними картками. Крім того, зростання попиту на кредитні картки серед країн, що розвиваються, позитивно впливає на зростання ринку. Однак очікується, що такі чинники, як зростання шахрайства з кредитними картками в усьому світі, перешкоджатимуть зростанню ринку платежів кредитними картками. Навпаки, очікується, що технологічний прогрес у пропозиції продуктів, як-от використання блокчейну для підвищення безпеки, запропонує вигідні можливості для розширення ринку протягом прогнозованого періоду.

Ключовими гравцями на ринку платежів кредитними картками є American Express, Bank of America Corporation, Barclays PLC, Capital One, Citigroup Inc., JPMorgan Chase & Co, MasterCard, Synchrony, The PNC Financial Services Group, Inc., і USAA. Ці гравці прийняли різні стратегії, щоб збільшити своє проникнення на ринок і зміцнити свої позиції в індустрії платежів кредитними картками [48].

Основними факторами впливу на ринок платіжних карток є:

1) Зростання попиту на кредитні картки серед країн, що розвиваються. Країни, що розвиваються, такі як Індія, Гонконг та інші, мають величезну кількість працездатного населення, а зростання впровадження цифрових платіжних систем серед працюючого населення сприяє зростанню ринку платежів кредитними картками. Наприклад, згідно зі звітом дослідження, опублікованим Mastercard у 2020 році, 42% індійців збільшили використання цифрових платіжних систем, які в основному включають безконтактні кредитні картки, онлайн-платежі та інші, що сприяє зростанню ринку. Більше того, багато компаній запроваджують переваги, винагороди та повернення грошей своїм клієнтам за збільшення своєї частки ринку в країнах, що розвиваються, що сприяє зростанню ринку платежів картками.

2) Технологічний прогрес у пропозиції продуктів. Пластикова картка зазнала кардинальних змін протягом десятиліть завдяки появі революційних технологій. Власники карток стикаються з шахрайством по всьому світу, і більшість компаній намагаються запровадити передові аналітичні рішення, щоб забезпечити безпечні та прості транзакції для своїх клієнтів. Зростання кількості таких розробок у всьому світі надає вигідну можливість для зростання ринку. Крім того, емітенти карток інвестують у технологію NFC, яка дозволяє компаніям, що випускають картки, пропонувати безконтактну оплату одним дотиком. Це ефективний інструмент проти шахрайства в онлайн-банкінгу, оскільки він використовує токенізацію, яка завершує транзакцію без розголошення фактичної інформації про кредитну картку продавця, що, як очікується, надасть вигідну можливість для ринку платежів кредитними картками [48].

В Україні станом на початок 2023 року діяло 67 банків, які обслуговували 79,4 млн. клієнтів [16]

В Україні загальна кількість карткових транзакцій у 2022 р. порівняно з 2021 р. зменшилась на 10,8%, а грошові обсяги збільшилися на 10,4%. Загальна кількість покупок за картками зменшилась на 10,0% і становила в середньому 8 транзакцій на одну активну картку. Хоча власники карток витратили на 22,8% більше. Середня сума чека за рік збільшилась на 36% до 507 грн. Кількість знять у банкоматах зменшилась на 34,5%. Обсяг операцій через банкомати протягом року практично

не змінився. Українці рідше знімали готівку у банкоматах – двічі на місяць, але суми зняття значно зросли, додавши 44% до 3027 грн за транзакцію. Кількість платежів в Інтернеті зменшилась на 5,0%, а їхній обсяг збільшився на 15,5%. Середня сума чека становила 1473 грн, що на 21,6% більше, ніж минулого року. Найбільше власники карток витрачали на оплату комунальних послуг, поповнення мобільних телефонів, оплату послуг поштових та пакувальних агентств, купівлю продуктів. Набагато менше порівняно з 2021 роком було витрачено на кур'єрські послуги, таксі, замовлення готової їжі, магазини косметики, авіа та залізничні квитки. Найбільше зростання минулого року показала послуга переказів із картки на карту. У 2022 році кількість таких переказів збільшилась на 27,6%, а сума грошей збільшилася на 56,7%. Зазначимо, що середня сума операції склала 2356 грн. Значне зростання трансфертів може стати результатом активної підтримки благодійних фондів та армії протягом 2022 року [16].

Аналізуючи операції із картками українських банків за кордоном необхідно відмітити, що за 3 квартали 2022 року (остання статистика) відбулося значне зростання обсягів міжнародних операцій із картками (рис. 2.3).

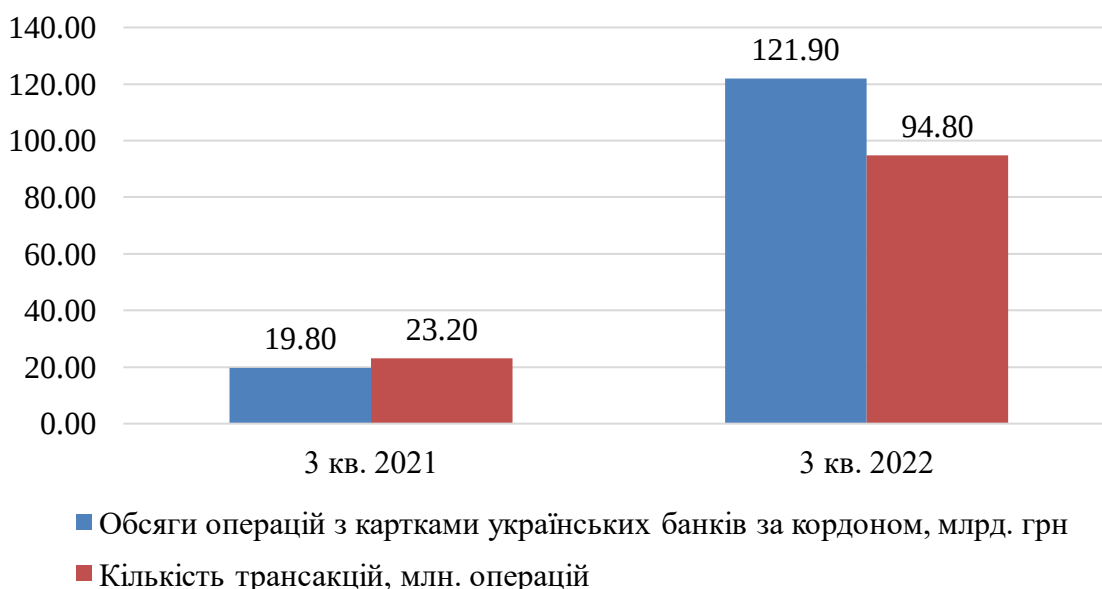

Рис. 2.3. – Динаміка зростання кількості та обсягів операцій з картками українських банків за кордоном

Джерело: складено автором на основі [25]

За кордоном кількість та сума оплати товарів у торговельних pos-терміналах та отримання готівки в банкоматах із використанням платіжних карток суттєво зросли порівняно з довоєнним часом. Зокрема, у III кварталі 2022 року українцями за кордоном було здійснено 94,8 млн операцій на суму 121,9 млрд грн (у III кварталі 2021 року – 23,2 млн операцій на суму близько 20 млрд грн). Це зумовлено збільшенням кількості громадян за кордоном, які через війну були вимушені тимчасово виїхати з України (за даними ООН, на кінець вересня близько 4,2 млн українців отримали за кордоном тимчасовий захист) [14].

Таким чином, світовий ринок пластикових карток зростає із позитивним прогнозом динаміки. У 2022 році в Україні спостерігається деяке зниження активності власників карток, а обсяг транзакцій показує зростання. В даний час власники карток витрачають на товари та послуги більше, ніж рік тому, і знімають менше готівки в банкоматах. Натомість відбувається зростання кількості та обсягів операцій міжнародних розрахунків із платіжними картками українських банків.

2.2. Загальні аспекти функціонування АТ «Ощадбанк» на ринку банківських послуг та операцій із платіжними картками

АТ «Ощадбанк» працює на підставі банківської ліцензії. 100% акцій Банку належали державі [38]. Юридична адреса Банку: Україна, 01001, м. Київ, вул. Госпітальна, 12г. Основна діяльність Банку полягає у веденні банківських рахунків та залученні депозитів юридичних та фізичних осіб, наданні кредитів, здійсненні платежів, торгівлі цінними паперами та у здійсненні операцій з іноземними валютами. АТ «Ощадбанк» є універсальним банком, про що свідчить широкий спектр банківських продуктів та послуг, основні із них у розрізі бізнес-напрямків наведено на рис. 2.4.

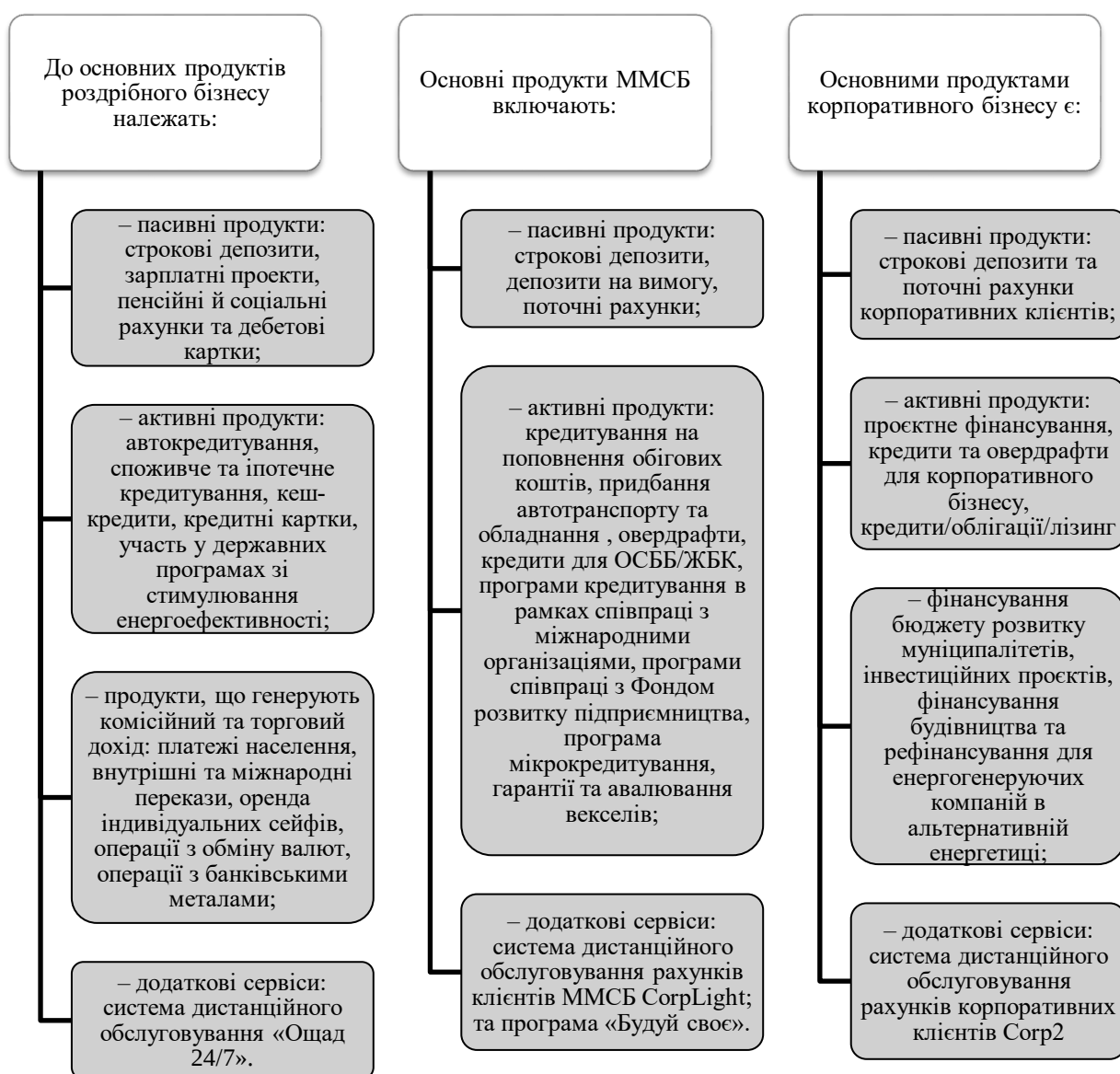

Рис. 2.4. – Основні продукти АТ «Ощадбанк» за бізнес-напрямами

Джерело: складено автором на основі [38]

Банком, відповідно до Зasad стратегічного розвитку державного банківського сектору, за участю міжнародної консалтингової компанії, яка входить до так званої «Великої трійки», розроблено проект Стратегії розвитку АТ «Ощадбанк» на 2018-2022 роки, що покриває питання комерційних пріоритетів, бізнес-цілей, операційної трансформації банку на період до 2022 року та встановлює цільові показники ефективності, капіталізації, динаміки розвитку [37].

Клієнтська база банківської установи сьогодні налічує понад 7 мільйонів клієнтів. Банк активно впроваджує послуги для приватних клієнтів та

представників мікро-, малого та середнього бізнесу (ММСБ). Загалом АТ «Ощадбанк» на сьогодні успішно утримує лідируючі позиції на ринку, зокрема посідає друге місце серед банків України за розміром активів та перше місце за обсягом чистого кредитного портфеля, а також займає другу позицію за пасивами в корпоративному та роздрібному секторі.

У 2022 році, незважаючи на роботу в умовах воєнного стану, банк підтримував стабільну роботу та забезпечував прибутковість операцій. За підсумками 2022 року чистий прибуток Ощадбанку складає 690 млн. грн.

Таблиця 2.2. – Динаміка фінансових результатів АТ «Ощадбанк»
за 2019-2022 роки, млрд. грн.

Характеристика	Роки				Зміна у 2022-2019 років	
	2019	2020	2021	2022	+/-	%
Чистий процентний дохід	5,5	7,9	13,4	16,0	10,5	190,91
Чистий непроцентний доходів	4,4	7,5	6,0	7,6	3,2	72,73
Операційний дохід	10,1	13,8	12,6	14,2	4,1	40,59
Чистий прибуток	0,3	2,7	1,0	0,7	0,4	133,33

Джерело: складено автором на основі [44; 37; 38; 45]

Порівняно з 2021 роком операційний прибуток за 2022 рік збільшився на 1,6 млрд грн. Процентний дохід збільшився на 1,1 млрд. грн. (до 22,4 млрд. грн.). При цьому процентні витрати зменшились на 0,4 млрд. грн. (до 7,5 млрд. грн.). Збільшився і обсяг чистого непроцентного доходу – на 0,8 млрд грн (до 7,6 млрд грн). На результати Ощадбанку вплинула і переоцінка фінансових інструментів – так, якщо в портфелі банку є цінні папери з індексованою вартістю, то результат переоцінки фінансових інструментів та валютної позиції на кінець року становить 4,8 млрд. гривень. Оцінюючи ризики, Ощадбанк завжди дотримується консервативної позиції – він сформував резерви на 12,1 млрд грн. Це у 4,3 рази більше, ніж у 2021 році, оскільки зважувалися можливі втрати у звітному році через погіршення якості кредитного портфеля, спричиненого активною війною. У 2022 році Ощадбанк приєднався до фонду гарантування вкладів фізичних осіб, виплативши 777 млн. грн внесків, що відповідно зменшило розмір річного

прибутку порівняно з попереднім роком [45].

Далі проаналізуємо динаміку платіжної інфраструктури банку порівняно показники банківської системи. За даними Національного банку протягом останніх трьох років відбувало значне поступове нарощування кількості платіжних карт (табл. 2.3).

Таблиця 2.3. – Частка АТ «Ощадбанк» на ринку платіжних карток України

Назва банку	Кількість (штук, одиниць)		Частка активних платіжних засобів, %
	електронних платіжних засобів, термін дії яких не закінчився (в обігу)	електронних платіжних засобів, за якими протягом звітного періоду (грудень) була здійснена хоча б одна видаткова транзакція	
Всього станом на 01.01.2020 рік	68 881 158	42 157 509	61
АТ КБ «ПриватБанк»	32 789 901	23 961 396	73
АТ «Ощадбанк»	14 438 774	6 897 448	48
Частка АТ «Ощадбанк», %	21	16	
Всього станом на 01.01.2021 рік	73 430 290	40 449 737	55
АТ КБ «ПриватБанк»	34 338 376	22 614 111	66
АТ «Ощадбанк»	13 516 024	6 089 952	45
Частка АТ «Ощадбанк», %	18	15	
Всього станом на 01.01.2022 рік	89 105 041	46 288 895	52
АТ КБ «ПриватБанк»	40 210 122	24 429 820	61
АТ «Ощадбанк»	14 763 618	6 313 213	43
Частка АТ «Ощадбанк», %	17	14	
Всього станом на 01.01.2023 рік	109 795 737	46 297 207	42
АТ КБ «ПриватБанк»	48 050 385	25 883 290	54
АТ «Ощадбанк»	16 955 349	6 253 189	37
Частка АТ «Ощадбанк», %	15	14	
Зміна у 2023 році до 2020 року	40 914 579	4 139 698	10
АТ КБ «ПриватБанк»	15 260 484	1 921 894	13
АТ «Ощадбанк»	2 516 575	-644 259	-26
Частка АТ «Ощадбанк», %	-6	-2	

Джерело: складено автором на основі [4].

Протягом досліджуваного періоду загальна кількість діючих платіжних карток банківської системи збільшилася на 40,9 млн. штук, у тому числі за рахунок збільшення кількості активних платіжних карток – на 4,1 млн. штук. За даний період відбулося збільшення кількості платіжних карток АТ «Ощадбанк» на 2,5

млн. штук (у той час як активні скоротилися – на 0,6 млн. штук). Не зважаючи на зростання кількості платіжних карток АТ «Ощадбанк» втратив частку ринку за досліджуваний період на -6% по загальній кількості діючих платіжних карток та на -2% по активним карткам. Це свідчить, що динаміка зростання кількості платіжних карток АТ «Ощадбанк» не відповідає темпу росту ринку. Станом на 2023 рік часта активних платіжних карток по банківській системі склала 42%, натомість АТ «Ощадбанк» має тільки 37% активних карток, що значно менше за середньо ринковий показники (42%) та значення найближчого конкуренту АТ «КБ «Приватбанк» (54%).

Далі проаналізуємо динаміку пристроїв самообслуговування у табл. 2.4.

Таблиця 2.4. – Частка АТ «Ощадбанк» у загальній кількості пристроїв самообслуговування України

Назва банку	Кількість, штук			
	банківських пристроїв самообслуговування			
	загальна	банкоматів	з них, депозитних банкоматів	ПТКС
Всього станом на 01.01.2020 рік	35 930	19 538	1 809	16 392
АТ КБ «ПриватБанк»	19 947	7 367	391	12 580
АТ «Ощадбанк»	6 488	3 285	57	3 203
Частка АТ «Ощадбанк», %	18	17	3	20
Всього станом на 01.01.2021 рік	34 756	18 789	2 425	15 967
АТ КБ «ПриватБанк»	19 696	7 511	1 007	12 185
АТ «Ощадбанк»	6 342	3 145	57	3 197
Частка АТ «Ощадбанк», %	18	17	2	20
Всього станом на 01.01.2022 рік	33 618	18 459	2 914	15 159
АТ КБ «ПриватБанк»	19 005	7 463	1 299	11 542
АТ «Ощадбанк»	6 150	3 004	57	3 146
Частка АТ «Ощадбанк», %	18	16	2	21
Всього станом на 01.01.2023 рік	28 279	15 591	2 596	12 688
АТ КБ «ПриватБанк»	16 854	6 697	1 231	10 157
АТ «Ощадбанк»	5 107	2 721	59	2 386
Зміна у 2023 році до 2020 року	-7 651	-3 947	787	-3 704
АТ КБ «ПриватБанк»	-3 093	-670	840	-2 423
АТ «Ощадбанк»	-1 381	-564	2	-817

Джерело: складено автором на основі [4].

Протягом досліджуваного періоду спостерігаємо зменшення загальної

кількості пристроїв самообслуговування по банківській системі – на 7651 пристрій, за рахунок зменшення кількості банкоматів – на 3947 штук та ПТКС – на 3704 штук. У той же час відбувається поступове насичення ринку банкоматами із депозитними модулями (+840 за досліджуваний період) в основному АТ КБ «Приватбанком». Протягом досліджуваного періоду АТ «Ощадбанк» також зменшував мережу пристроїв самообслуговування, а саме на 1381 пристроїв, із них: -564 банкомати та -817 ПТКС. У той же час АТ «Ощадбанк» протягом досліджуваного встановив 2 банкомати із депозитним модулем. У той же час необхідно відмітити, що банк збільшує власну присутність у загальній кількості ПТКС (зростання частки ринку до 20%) (табл. 2.5).

Таблиця 2.5. – Частка АТ «Ощадбанк» у загальній кількості платіжних терміналів України

Частка АТ «Ощадбанк» у загальній кількості платіжних терміналів України Назва банку	Кількість, штук				
	платіжних терміналів				
	загальна	Торго- вельних	із них безкон- тактних	Банківсь- ких	із них безкон- тактних
Всього станом на 01.01.2020 рік	350 213	333 840	302 095	16 373	4 063
АТ КБ «ПриватБанк»	206 529	203 064	182 885	3 465	0
АТ "Ощадбанк"	60 605	56 500	51 256	4 105	1 249
Частка АТ "Ощадбанк", %	17	17	17	25	31
Всього станом на 01.01.2021 рік	388 958	374 995	325 813	13 963	3 425
АТ КБ "ПриватБанк"	227 008	223 892	181 711	3 116	0
АТ "Ощадбанк"	72 401	69 287	65 041	3 114	1 047
Частка АТ "Ощадбанк", %	19	18	20	22	31
Всього станом на 01.01.2022 рік	439 160	426 537	393 556	12 623	5 619
АТ КБ "ПриватБанк"	251 089	248 868	220 778	2 221	1 722
АТ "Ощадбанк"	82 025	79 416	76 508	2 609	899
Частка АТ "Ощадбанк", %	19	19	19	21	16
Всього станом на 01.01.2023 рік	368 432	359 181	348 141	9 251	4 791
АТ КБ "ПриватБанк"	222 527	221 049	210 886	1 478	1 367
АТ "Ощадбанк"	72 360	69 391	69 391	2 969	1 026
Частка АТ "Ощадбанк", %	20	19	20	32	21
Зміна у 2023 році до 2020 року	18 219	25 341	46 046	-7 122	728
АТ КБ "ПриватБанк"	15 998	17 985	28 001	-1 987	1 367
АТ "Ощадбанк"	11 755	12 891	18 135	-1 136	-223

Джерело: складено автором на основі [4].

Щодо кількості платіжних терміналів, то необхідно відзначити, що банківська система України активно прирощує обсяги платіжних терміналів. Так за період 2020-2022 роки кількість терміналів збільшилася на 18,2 тис. штук, в основному за рахунок зростання безконтактних платіжних терміналів для торговців. І кожний п'ятий платіжний термінал встановлюється АТ «Ощадбанком». Досліджуючи платіжну інфраструктуру банку необхідно відзначити, що АТ «Ощадбанк» є другим за розмірами інфраструктури карткового бізнесу (кількість банкоматів та платіжних терміналів), поступаючись лідеру АТ «КБ «Приватбанк».

Станом на початок 2022 року мережа відділень Ощадбанку становить 1580 установ. Серед них 672 сучасних відділення нового формату, 25 інклюзивних відділень, що облаштовані для комфортного обслуговування людей з інвалідністю, 1 преміум-центр та 68 преміум-зон. У безпосередній близькості до лінії розмежування на сході України працюють 5 мобільних підрозділів, у тому числі два на базі броньованих автомобілів КраЗ. До послуг клієнтів Ощадбанку також 518 зон самообслуговування, 3168 інформаційно-платіжних терміналів та 3301 банкомат. Інтернет- та мобільним банкінгом «Ощад 24/7» користуються 5,9 млн. клієнтів; цей сервіс є другим за популярністю серед українських мобільних банківських за стосунків [27].

Ощадбанк займає друге місце серед банків України за обсягами комісійного доходу роздрібного бізнесу, а також за кількістю активних платіжних карток та користувачів цифровими каналами обслуговування (сервіс «Ощад 24/7»). У 2020 році Ощад мав чималі досягнення в сфері діджиталізації. Стрімкими темпами розвивається Інтернет- та мобільний банкінг Ощад 24/7. Зараз кількість його користувачів становить більше 5 млн. грн. (приріст протягом року на 1 млн.). Лише 10,5% відсотків трансакцій в Ощадбанку здійснюються через каси відділень. Решту операцій клієнти проводять через банкомати, інформаційно-платіжні термінали та систему Ощад 24/7 [44].

У таблиці 2.6. проаналізуємо динаміку обсягів кредитування за платіжними картками.

Таблиця 2.6. – Обсяги кредитування за платіжними картками АТ «Ощадбанк» за 2018-2021 р.р.

№ п/п	Показник	Роки				Зміна у 2021 до 2018 рр.	
		2018	2019	2020	2021	+/-	%
1	Обсяги кредитування за платіжними картками, млн. грн.	3,3	4,1	4,4	5,1	1,8	54,55
2	Загальний кредитний портфель, млрд. грн.	67,5	65,2	63,2	72,7	5,2	7,70
3	Питома вага кредитів за платіжними картками у загальному обсязі кредитування, %	4,94	6,29	6,96	7,02	2,08	

Джерело: складено автором на основі [44; 39].

Таким чином, у 2021 році порівняно із 2018 роком обсяги кредитування за платіжними картками збільшилися на 1,8 млн. грн., або на +54,55%. На фоні збільшення загального обсягу кредитного портфелю таке зростання стало причиною збільшення частки обсягів кредитів за платіжними картками у кредитному портфелі АТ «Ощадбанк» протягом 2018-2021 років на +2,08%, досягши рівня в 7,02%.

У таблиці 2.7. проаналізуємо динаміку обсягів комісійних доходів за операціями із платіжними картками.

Щодо обсягів комісійних доходів від операцій із платіжними картками, то вони склали у 2021 році 6172,1 млн. грн., що склало 62,96% від загального рівня комісійних доходів банку за 2021 рік. Протягом досліджуваного періоду відбулося зростання обсягів комісійних доходів за операціями із платіжними картками АТ «Ощадбанк» на 4566 млн. грн., що склало +87,20%.

Таблиця 2.7. – Обсяги комісійних доходів за операціями із платіжними картками АТ «Ощадбанк» за 2018-2021 р.р.

№ п/п	Показник	Роки				Зміна у 2020 до 2018 рр.	
		2018	2019	2020	2021	+/-	%
1	Комісійні доходи за операціями із платіжними картками, тис. грн.	2592504	3515155	4688019	6172062	3579558	138,07
2	Загальна сума комісійних доходів банку, тис. грн.	5236356	6438707	8043794	9802378	4566022	87,20
3	Питома вага комісійних доходів за операціями із платіжними картками у загальному обсязі комісійних доходів, %	49,51	54,59	58,28	62,96	13,45	

Джерело: складено автором на основі [44; 39].

Як бачимо, темп зростання комісійних доходів за операціями із платіжними картками перевищують загальний темп зростання комісійних доходів. Це зумовило зростання питомої ваги комісійних доходів за операціями із платіжними картками у загальній сумі комісійних доходів на 123,45%. Можемо зробити висновок, що більшу половину комісійних доходів генерують операції із платіжними картками.

Виконаємо аналогічний аналіз щодо комісійних витрат за операціями із платіжними картками у таблиці 2.8.

Загалом обсяги комісійних витрат за операціями із платіжними картками протягом досліджуваного періоду зросли на 1777,5 млн. грн., що становить +108,87% до 2018 року. Зростання комісійних витрат за операціями із платіжними картками відбулося швидшим темпом, ніж зростання загальних комісійних витрат.

Таблиця 2.8. – Обсяги комісійних витрат за операціями із платіжними картками АТ «Ощадбанк» за 2018-2021 р.р.

№ п/п	Показник	Роки				Зміна у 2021 до 2018 рр.	
		2018	2019	2020	2021	+/-	%
1	Комісійні витрати за операціями із платіжними картками, тис. грн.	1632707	2119131	2936140	3410208	1777501	108,87
2	Загальна сума комісійних витрат банку, тис. грн.	1771336	2235702	3080856	3597784	1826448	103,11
3	Питома вага комісійних витрат за операціями із платіжними картками у загальному обсязі комісійних витрат, %	92,17	94,79	95,30	94,79	2,62	2,84

Джерело: складено автором на основі [44; 39].

Це стало причиною зростання питомої ваги комісійних витрат за операціями із платіжними картками у загальних комісійних витратах банку на 2,62% і досягло рівня в 94,79%. Може зробити висновки, що майже увесь об'єм комісійних витрат генерується операціями із платіжними картками.

У таблиці 2.9. виконаємо аналіз ефективності операцій із платіжними картками.

Таблиця 2.9. – Ефективність операцій із платіжними картками АТ «Ощадбанк» за 2018-2021 р.р.

№ п/п	Показник	Роки				Зміна у 2021 до 2018 рр.	
		2018	2019	2020	2021	+/-	%
1	2	3	4	5		6	7
1	Комісійні доходи за операціями із платіжними картками, тис. грн.	2592504	3515155	4688019	6 172 062	2656907	75,58

Продовження табл. 2.9

1	2	3	4	5		6	7
2	Комісійні витрати за операціями із платіжними картками, тис. грн.	1632707	2119131	2936140	3410208	1291077	60,92
3	Прибуток за операціями із платіжними картками (р.1-р.2)	959797	1396024	1751879	2 761 854	1365830	97,84
4	Рентабельність за операціями із платіжними картками (р. 3 / р. 1*100)	37,02	39,71	37,37	44,75	5,04	12,69

Джерело: складено автором на основі [44; 39].

Загалом у 2021 році прибуток від операцій із платіжними операціями протягом досліджуваного періоду збільшився на 1365,8 млн. грн., що склало +97,84% до 2018 року.

Таким чином, у 2018 році прибуток від операцій із платіжними картками склав 959,8 млн. грн., у 2019 році даний показник збільшився до 1396,0 млн. грн., а за 2020 рік зростання відбулося до рівня 1751,9 млн. грн. (рис. 2.5).

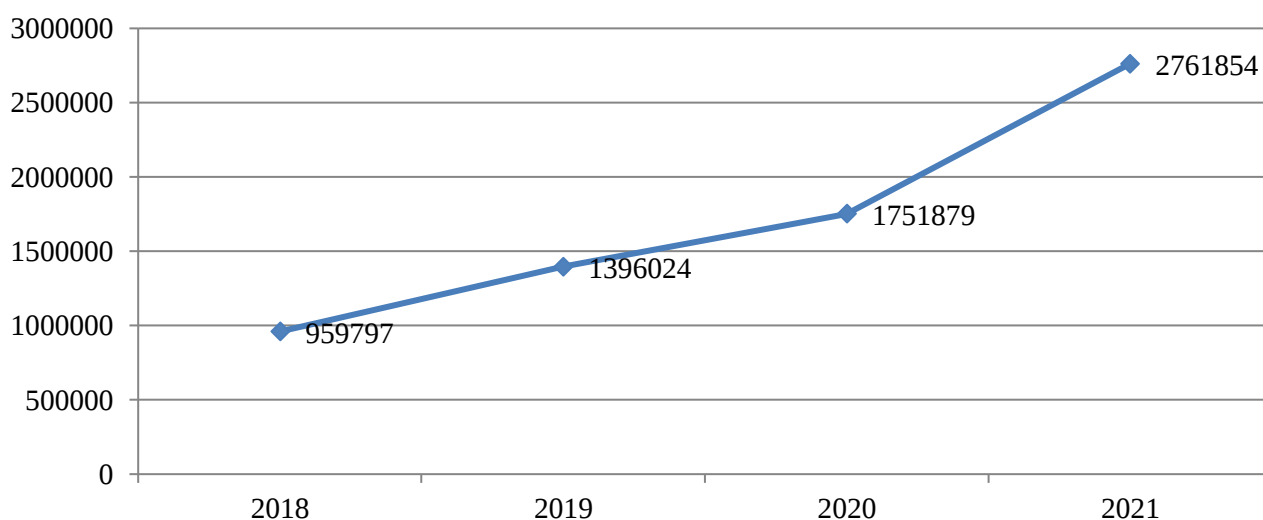

Рис. 2.5. – Динаміка прибутку банку від операцій із платіжними картками за 2018-2021 р.р., тис. грн.

Джерело: складено автором на основі [44; 39].

Отже, можемо зробити висновки, що протягом 2018-2019 років відбувалося зростання обсягів операцій із платіжними картками АТ «Ощадбанк». Проте за 2018-2020 рік банк значно підвищив ефективність діяльності на даному ринку. Так, прибуток від зріс протягом 2018-2020 років на 792,1 млн. грн., або на +82,53%.

Використовуючи Звіт Наглядової статистики НБУ «Оборотно-сальдовий баланс банків (у розрізі банків)» проаналізуємо обсяги розрахунків по платіжним карткам (обороты по рахунку 2924 у розрізі валют) у таблиці 2.10.

Таблиця 2.10. – Обсяги міжнародних розрахунків за платіжними картками АТ «Ощадбанк» за 2018-2022 р.р.

№ п/п	Показник	Роки					Зміна у 2022 до 2018 рр.	
		2018	2019	2020	2021	2022	+/-	%
1	Обсяги розрахунків платіжними картками, тис. грн.	89821651	118278184	163989203	198168366	297421510	207599859	231,12
2	У тому числі міжнародні операції	9207836	10528304	19815965	13191037	13385073	4177237	45,37
3	Частка міжнародних операцій у загальних обсягах розрахунків, %	10,25	8,90	12,08	6,66	4,50	-6	-56,10

Джерело: складено автором на основі [22].

Незважаючи на те, що загалом у системі спостерігається зростання обсягів міжнародних операцій із використанням платіжних карток, у АТ «Ощадбанк» спостерігається зниження частки міжнародних операцій у загальних обсягах розрахунків із 10,25% до 4,5%. При цьому загальні обсяги зросли на 4,2 млн. грн. Це свідчить про той факт, що на ринку пластикових карток АТ «Ощадбанк» залишається обслуговуючим банком внутрішніх операцій, натомість міжнародні операції обслуговуються конкурентами. Для операційної діяльності банку – це є негативним фактором, адже прибутковість міжнародних операцій є вищою.

Таким чином, дослідження проведене на прикладі діяльності АТ «Ощадбанк», який є системноутворюючим банком. АТ «Ощадбанк» є універсальним банком. АТ «Ощадбанк» є другим за розмірами інфраструктури карткового бізнесу (кількість банкоматів та платіжних терміналів), поступаючись лідеру АТ «КБ «Приватбанк». Операціями із платіжними картками є основою для формування комісійних доходів. Банку необхідно докласти зусиль щодо підвищення обсягів міжнародних операцій за пластиковими картками як перспективного напрямку зростання комісійного доходу.

2.3. Визначення основних напрямів підвищення ефективності операцій із платіжними картками АТ «Ощадбанк» у міжнародних розрахунках та результативність від їх впровадження

Для початку важливо зрозуміти, що ефективність операцій з платіжними картками безпосередньо пов'язана із використанням даного платіжного інструменту клієнтами банку. Тому перший напрямок, який можна виділити, це вдосконалення технологічних процесів, які стосуються обслуговування платіжних карт, у тому числі за міжнародними операціями.

З огляду на проведений аналіз АТ «Ощадбанк» необхідно продовжити реалізацію стратегії зростання бізнесу з акцентом на розширенні роздрібного бізнесу та ММСБ. Разом із тим керівництву банку необхідно відкорегувати цільові показники розвитку через надзвичайні події, пов'язані з російсько-українською війною.

Ключовими проектами Ощадбанку є наступні [37]:

- 1) подальший розвиток технологічної інтеграційно-цифрової платформи та мікросервісної архітектури;
- 2) комплексний перегляд та оптимізація структури, процесів та персоналу (в рамках активної фази проекту «Централізація», що здійснюється за підтримки ЄБРР);

3) вдосконалення онлайн-сервісу для здійснення платежів клієнтами – фізичними та юридичними особами;

5) удосконалення системи дистанційного обслуговування корпоративних карток CorpLight;

6) розвиток веб-порталу для клієнтів та впровадження нових онлайн-сервісів для взаємодії з державними органами та партнерами;

Основною проблемою діяльності АТ «Ощадбанк» в частині здійснення операцій із платіжними картками є недосконала робота банку в онлайн обслуговуванні карток та мала кількість операцій інтегрованих у мобільний додаток, технічні збої у роботі мобільного додатку. Ощадбанку необхідно надалі оптимізувати роботу оновленого додатку «Мобільний Ощад», який замінює стару версію – «Ощад 24/7». Новий додаток розроблявся 2 роки. Він побудований на платформі Flutter, яка забезпечує швидкість впровадження змін, гнучкість системи та підвищує її продуктивність. Кількість кліків для здійснення однієї транзакції зменшилась з п'яти до одного. Незважаючи на те що додаток матиме ще 2 релізи у 2022 році, вже зараз за функціоналом він задовольняє ключові потреби клієнта: тут представлено 95% найбільш популярних операцій. Дизайн «Мобільного Ощаду» розроблено в партнерстві з міжнародною компанією Alty. Попри те що банкінг часто асоціюється з консервативним дизайном, «Мобільний Ощад» розриває цей шаблон. До нового додатку додано емоцію – користувачів супроводжуватиме анімований персонаж Ощадик, розроблений агентством Fedoriv. Зворотний зв'язок від клієнтів дав можливість менеджменту банку створити саме такий додаток, яким вони хочуть його бачити. Зрозумілий інтерфейс, технологічність та емоційна складова зроблять новий мобільний додаток Ощадбанку набагато зручнішим. Це, у свою чергу, збільшить частку ринку АТ «Ощадбанк» із збільшенням числа клієнтів, які використовуватимуть «Мобільний Ощад» замість візиту до банку, адже банком створено справжнє «відділення в смартфоні».

У 2021 році Ощад здійснив оновлення цифрових каналів. Ключовим є перезапуск мобільного додатку. «Мобільний Ощад» – принципово новий за всіма параметрами. Додаток змінюється не лише ззовні, а й протягом 2021-22 років

повністю оновився і доповнився його функціонал. Зміна платформи дасть можливість отримувати мобільні сервіси набагато швидше. Система стала більш стабільною і здатною витримувати будь-які навантаження в пікові години. «Мобільний Ощад» доступний клієнтам на Android та iOS [27].

Запровадження потужного мобільного додатку не тільки дасть можливість збільшити ефективність обслуговування клієнтів та здійснення операцій із платіжними картками, а і у перспективі дасть необхідні переваги банку для досягнення лідерства на ринку платіжних карток України, обігнавши АТ «КБ «Приватбанк».

Другим напрямом є підвищення якості обслуговування клієнтів при використанні платіжних карт, що сформує конкурентні переваги для тримачів карток звертатися до послуг АТ «Ощадбанк» та призведе до зростання міжнародних операцій.

Для підвищення якості обслуговування клієнтів Ощадбанку при використанні карток у міжнародних операціях можна виконати наступні кроки:

1. Забезпечити якісну підтримку клієнтів 24/7 відділом підтримки клієнтів, який зможе відповісти на всі запитання щодо використання карток у міжнародних операціях. При цьому необхідно забезпечити цілодобову підтримку через те, що часові пояси у світі різні і допомога клієнту може бути потрібна у різний для України час. Здатність працювати щодня, безперервно та всюди – це головна бізнес-проблема, з якою сьогодні стикаються фінансові установи. За дослідженням ХМ Institute споживачі на 85% частіше рекомендуватимуть фінансову установу після «дуже хорошого» клієнтського досвіду [64].

У цьому напрямку карткова програма АТ «Ощадбанк» повинна служити щоденним нагадуванням про інноваційність, персоналізацію та актуальність банку. Багато власників карток формують емоційну прихильність до своїх карток. Вони люблять свої картки. Це формує лояльність клієнтів. У такому разі АТ «Ощадбанк» має можливість пропонувати практично безмежні можливості налаштування, доступні сьогодні.

У сучасному конкурентному середовищі вкрай важливо отримати

максимальну віддачу від своєї карткової програми, стимулюючи те, що має значення для АТ «Ощадбанк», це – зростання міжнародних операцій, встановлення кредитних лімітів тощо.

2. Залучення клієнтів Преміум сегменту. Поширення карток Преміум класу дозволяє клієнту отримати ряд переваг, які входять до комплексу клубних карт. При цьому АТ «Ощадбанк» зможе отримати додаткові комісійні доходи за рахунок збільшення міжнародних операцій,

3. Запровадження спеціальних кредитних програм при міжнародних розрахунках, наприклад 10 днів пільгового періоду при розрахунку кредитним лімітом карточкою за кордоном. Це дозволить збільшити обсяги міжнародних операцій за платіжними картками, та збільшити їх ефективність за рахунок зростання кредитного портфелю та за рахунок збільшення комісійних доходів та процентних доходів.

4. Посилення співпраці із міжнародними платіжними системами в частині розробки унікальних пропозицій та акцій для стимулювання міжнародних операцій. Це дозволить залучати на обслуговування клієнтів, які будуть зацікавлені в особливих умовах здійснення міжнародних операцій із використанням карток АТ «Ощадбанк»

Тож, зважаючи на проблемні зони діяльності банку на ринку платіжних карток на рис. 2.6. визначимо основні напрями підвищення ефективності операцій із платіжними картками АТ «Ощадбанк» у міжнародних розрахунках

Рис. 2.6. – Основні напрями підвищення ефективності операцій із платіжними картками АТ «Ощадбанк» у міжнародних розрахунках

Джерело: складено автором.

Ключовим результатом програми оптимізації операцій із платіжними картками АТ «Ощадбанк» повинна стати динаміка зростання частки міжнародних операцій у загальному обсязі у 2023 році 10%, із наступним збільшенням +5% щороку.

Тож, у таблиці 2.11 спрогнозуємо обсяги міжнародних розрахунків за платіжними картками на 2023 та 2024 роки Використовуючи Звіт Наглядової статистики НБУ «Оборотно-сальдовий баланс банків (у розрізі банків)» проаналізуємо обсяги розрахунків по платіжним карткам (обороты по рахунку 2924 у розрізі валют) у таблиці 2.10.

Таблиця 2.11. – Обсяги міжнародних розрахунків за платіжними картками АТ «Ощадбанк» за 2018-2022 р.р.

№ п/п	Показник	Роки					Прогноз	
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Обсяги розрахунків платіжними картками, тис. грн.	89821651	118278184	163989203	198168366	297421510	349321475	401221440
2	У тому числі міжнародні операції	9207836	10528304	19815965	13191037	13385073	34932147,5	60183215,9
3	Частка міжнародних операцій у загальних обсягах розрахунків, %	10,25	8,90	12,08	6,66	4,50	10	15

Джерело: складено автором на основі [22].

Зважаючи на розрахований прогноз на рис. 2.7 спрогнозуємо зростання обсягів прибутку від пластикових карток на 2023-2024 роки

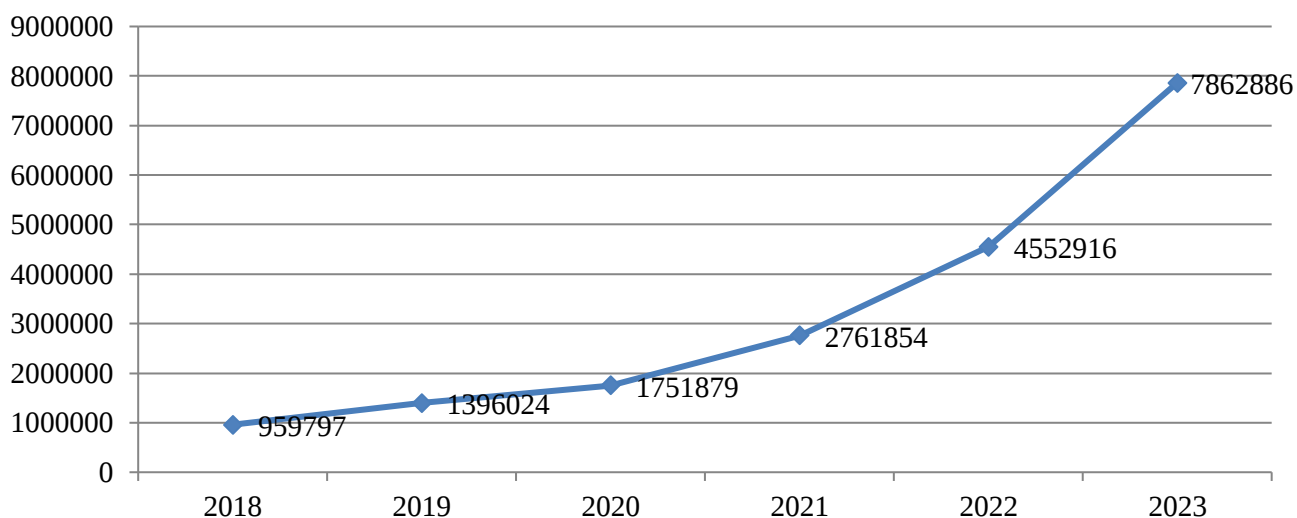

Рис. 2.7. – Прогноз динаміки прибутку банку від операцій із платіжними картками на 2023-2024 р.р., тис. грн.

Джерело: складено автором на основі [44; 39].

Таким чином, у 2024 році прибуток від операцій із платіжними картками досягне рівня в 7,8 млрд, грн за рахунок збільшення частки міжнародних операцій

у обсягах розрахунків по платіжним карткам.

Отже, шляхи оптимізації діяльності АТ «Ощадбанк» на ринку платіжних карток зосереджені на посилення власної ринкової долі та досягнення лідерства на ринку. Це можливо досягти за рахунок оновлення мобільного додатку та розширення його функціоналу, забезпечити якісну підтримку клієнтів 24/7 відділом підтримки клієнтів, який зможе відповісти на всі запитання щодо використання карток у міжнародних операціях, залучення клієнтів Преміум сегменту, оптимізації кредитної політики в частині кредитування із використанням платіжних карток, посилення співпраці із міжнародними платіжними системами в частині розробки унікальних пропозицій та акцій.

ВИСНОВКИ

Із проведеного дослідження зроблено наступні висновки.

1) В основі економіки та життя сучасного суспільства покладені розрахунки та платіжні засоби, які дозволяють забезпечити універсальний обмін між власниками чисельних товарів та послуг. У міжнародних розрахунках для розрахунків у платіжних системах, які використовуються електронні гроші, використовуються платіжними картками, які відносяться до бездокументарних форм платіжних інструментів. Міжнародні платіжні картки – це універсальний персоніфікований платіжний інструмент у вигляді пластикової картки, призначений для проведення розрахунково-платіжних операцій та для отримання готівкових коштів. Поліпшення безпеки та галузевих норм допомогли інновувати індустрію платіжних карток та сприяти масового використання їх як платіжного засобу у міжнародних розрахунках.

2) Платіжна карточка надає власнику суттєві переваги при здійсненні ним банківських операцій. Банківська платіжна картка – це пластиковий ідентифікаційний засіб, за допомогою якого його власник має можливість здійснювати операції сплати за товари, послуги та отримувати готівкові гроші. Операції з пластиковими картами, здійснюються комерційними банками, які уповноважені на здійснення таких операцій і в розпорядженні яких є необхідне обладнання для проведення таких операцій. На території України банківські установи обслуговують платіжні картки, які емітовані учасниками як внутрішньодержавних, так і міжнародних платіжних систем (резидентами та нерезидентами). Нормативно-правове регулювання операцій із використанням платіжних карток регулюються на національному рівні за рахунок впровадження міжнародних стандартів та стандартів міжнародних платіжних систем.

3) Найбільшими платіжними системами в світі, які контролюють найбільші частки міжнародного ринку, є Visa, Mastercard і UPI. Їх головні переваги – це величезна інфраструктура прийому, можливість здійснювати транскордонні платежі та відмінна репутація бренду. Принципи роботи цих платіжних систем

дуже схожі. В Україні працюють 5 найбільших світових міжнародних платіжних системи. Вибір між системами повністю залежить від суб'єктивних уподобань споживачів, їх способу життя та споживчих звичок, а також пропозицій місцевих фінансових установ.

5) Відповідно до звіту аналітичного центру МакКінсі за 2022 рік операції з дебетовими та кредитними картками продовжували зростати темпами, порівнянними з темпами до пандемії (20% і 18%, між 2020 і 2021 роками), оскільки зростання ринку платіжних карток в основному витіснило готівкові операції і, меншою мірою, чеки. У 2022 році в Україні спостерігається деяке зниження активності власників карток, а обсяг транзакцій показує зростання. В даний час власники карток витрачають на товари та послуги більше, ніж рік тому, і знімають менше готівки в банкоматах. Натомість відбувається зростання кількості та обсягів операцій міжнародних розрахунків із платіжними картками українських банків.

6) У дослідженні проаналізовано функціонування АТ «Ощадбанк» на ринку банківських послуг та операцій із платіжними картками. АТ «Ощадбанк» є універсальним банком, про що свідчить широкий спектр банківських продуктів та послуг. У 2022 році, незважаючи на роботу в умовах воєнного стану, банк підтримував стабільну роботу та забезпечував прибутковість операцій. За підсумками 2022 року чистий прибуток Ощадбанку складає 690 млн. грн. Загалом це прибутковий банк. За останні три роки відбулося збільшення кількості платіжних карток АТ «Ощадбанк» на 2,5 млн. штук (у той час як активні скоротилися – на 0,6 млн. штук). Не зважаючи на зростання кількості платіжних карток АТ «Ощадбанк» втратив частку ринку за досліджуваний період на -6% по загальній кількості діючих платіжних карток та на -2% по активним карткам. Це свідчить, що динаміка зростання кількості платіжних карток АТ «Ощадбанк» не відповідає темпу росту ринку. Щодо обсягів комісійних доходів від операцій із платіжними картками, то вони склали у 2021 році 6172,1 млн. грн., що склало 62,96% від загального рівня комісійних доходів банку за 2021 рік. Протягом 2018-2021 років відбулося зростання обсягів комісійних доходів за операціями із платіжними картками АТ «Ощадбанк» на 4566 млн. грн., що склало +87,20%.

Темпи зростання комісійних доходів за операціями із платіжними картками перевищують загальний темп зростання комісійних доходів. Це зумовило зростання питомої ваги комісійних доходів за операціями із платіжними картками у загальній сумі комісійних доходів на 123,45%. Можемо зробити висновок, що більшу половину комісійних доходів генерують операції із платіжними картками. І майже увесь об'єм комісійних витрат генерується операціями із платіжними картками. Загалом у 2021 році прибуток від операцій із платіжними операціями протягом досліджуваного періоду збільшився на 1365,8 млн. грн., що склало +97,84% до 2018 року. Незважаючи на те, що загалом у системі спостерігається зростання обсягів міжнародних операцій із використанням платіжних карток, у АТ «Ощадбанк» спостерігається зниження частки міжнародних операцій у загальних обсягах розрахунків із 10,25% до 4,5%. Тож, банку необхідно докласти зусиль щодо підвищення обсягів міжнародних операцій за пластиковими картками як перспективного напрямку зростання комісійного доходу.

7) шляхи оптимізації діяльності АТ «Ощадбанк» на ринку платіжних карток зосереджені на посиленні власної ринкової долі та досягнення лідерства на ринку.

Перший напрямок, який можна виділити, це вдосконалення технологічних процесів, які стосуються обслуговування платіжних карт, у тому числі за міжнародними операціями. Другим напрямом є підвищення якості обслуговування клієнтів при використанні платіжних карт, що сформує конкурентні переваги для тримачів карток звертатися до послуг АТ «Ощадбанк» та призведе до зростання міжнародних операцій. Це можливо досягти за рахунок оновлення мобільного додатку та розширення його функціоналу, забезпечити якісну підтримку клієнтів 24/7 відділом підтримки клієнтів, який зможе відповісти на всі запитання щодо використання карток у міжнародних операціях, залучення клієнтів Преміум сегменту, оптимізації кредитної політики в частині кредитування із використанням платіжних карток, посилення співпраці із міжнародними платіжними системами в частині розробки унікальних пропозицій та акцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Герасимович А. М., Алексеєнко М. Д., Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності. К.: КНЕУ, 2004. 599 с. URL: <https://buklib.net/books/26549/> (дата звернення: 20.03.2023)
2. Головка О.Г., Мороз О.К. Особливості розвитку ринку електронних платіжних систем в Україні. Вісник Мукачівського державного університету. 2018. Випуск 19. с. 976-980. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/146.pdf (дата звернення: 20.03.2023)
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 20.03.2023)
4. Дані у розрізі учасників платіжних систем щодо кількості платіжних карток та інфраструктури їх обслуговування. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/oversite> (дата звернення: 10.05.2023)
5. Дзюблюк О. В. Банківські операції: Підручник. Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. 696 с.
6. Дубчак Л.В., Ключко Л.А., Свириденко В.Ю. Інформаційні системи і технології в банківській діяльності: навч. посіб. Ірпінь: Видавництво Національного університету державної податкової служби України, 2016. 248 с.
7. Євдокімова М. О. Ринок платіжних карток в Україні, його розвиток. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Випуск 15, с. 106-110. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/15_1_2017ua/25.pdf (дата звернення: 20.03.2023)
8. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000р. № 2121-III із змінами та доповненнями. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. (дата звернення: 20.03.2023)
9. Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2018 № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (дата звернення: 20.03.2023)
10. Закон України «Про Національний банк України» № 679-XIV від

20.05.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 20.03.2023)

11. Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 р. № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення: 20.03.2023)

12. Івасів Б.С., Прийдун Л.М., Рудан В.Я. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. Тернопіль: Вектор, 2013. 572 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/506/1/%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%BD%D0%BA%D0%B8%20%D1%96%20%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8E%D1%82%D0%BD%D1%96%20%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%3D%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0.pdf> (дата звернення: 20.03.2023)

13. Каджаева М. Р., Дубровская С.В. Банковские операции. М.: «Академия», 2008. 400 с. URL: <http://reci.pp.ua/326-bankovskie-kartyi-25030.html> (дата звернення: 20.03.2023)

14. Картковий ринок у III кварталі 2022 року: попри все, українці віддають перевагу безготівковим розрахункам. НБУ. 12 груд. 2022. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kartkoviy-rinok-u-iii-kvartali-2022-roku-popri-vse-ukrayintsi-viddayut-perevagu-bezgotivkovim-rozrahunkam> (дата звернення: 10.05.2023)

15. Катюха К.О., Успенко В.І. Аналіз стану та розвиток ринку платіжних карток. Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. 2012. № 2(18). С. 34-42.

16. Кількість клієнтів та рахунків в банках, 2022 рік. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kilkist-kliyentiv-ta-rahunkiv-v-bankah-2022-rik> (дата звернення: 10.05.2023)

17. Кравчук В., Прем'єрова О. Ринок карткових платежів України: міжнародний досвід та національне регулювання: аналітичний звіт. К.: АДЕФ-Україна, 2012. 60 с.

18. Національна платіжна система «Український платіжний простір», URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/payment-systems/5a46e3b7627a2082524cbcf6ba44c929> (дата звернення: 20.03.2023)
19. НБУ дозволив фінустановам випускати платіжні картки. Інтерфакс. 2022. URL: <https://interfax.com.ua/news/economic/850791.html> (дата звернення: 20.03.2023)
20. НБУ розширив перелік фінустанов, які можуть випускати платіжні картки. Економічна правда. 5 Серпня 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/5/690075/> (дата звернення: 20.03.2023)
21. Нормативна база НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/legislation> (дата звернення: 20.03.2023)
22. Оборотно-сальдовий баланс банків (у розрізі банків). НБУ. URL: https://bank.gov.ua/files/stat/OSB_bank_2023-03-01.xlsx (дата звернення: 10.05.2023).
23. Огляд банківського сектору. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oglyad-bankivskogo-sektoru-lyutiy-2021-roku> (дата звернення: 10.05.2023)
24. Олійник А.В., Шацька В.М. Інформаційні системи і технології у фінансових установах. Інформаційні системи і технології у фінансових установах. Навчальний посібник. Львів: «Новий Світ-2000». 2006. 436 с. URL: <https://buklib.net/books/25949/> (дата звернення: 20.03.2023)
25. Операції з картками українських банків за кордоном, III квартал 2022 року/ URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-kartkami-ukrayinskih-bankiv-za-kordonom-9-misyatsiv-2022-roku> (дата звернення: 10.05.2023)
26. Орлюк О.П. Фінансова енциклопедія. К.: Юрінком Інтер, 2008. 472 с.
27. Офіційний сайт АТ «Ощадбанк». URL: <https://www.oschadbank.ua/about>
28. Пакет преміальних карток Visa. URL: https://www.visa.com.ua/uk_UA/pay-with-visa/visa-privileges.html (дата звернення: 20.03.2023)
29. Постанова Національного банку України «Про затвердження

Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті» від 02 січня 2019 року № 5. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_02012019_5 (дата звернення: 20.03.2023)

30. Постанова НБУ «Про запровадження міжнародного стандарту ISO 20022 у платіжній інфраструктурі України» від 16.09.2021 № 93. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_16092021_93 (дата звернення: 20.03.2023)

31. Постанова НБУ «Про затвердження Положення про захист інформації та кіберзахист у платіжних системах» від 19.05.2021 № 43. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_19052021_43 (дата звернення: 20.03.2023)

32. Постанова НБУ «Про затвердження Положення про порядок емісії та еквайрингу платіжних інструментів» від 29.07.2022 № 164. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0164500-22#n7> (дата звернення: 20.03.2023)

33. Постанова НБУ «Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів» від 05.11.2014 № 705. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0705500-14#Text> (дата звернення: 20.03.2023)

34. Прасолова С. П., Вовченко О.С. Банківські операції : навч. посіб. та практ. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 568 с. URL: https://pidru4niki.com/1615032252650/bankivska_sprava/operatsiyi_banku_plastikovi_mi_kartkami (дата звернення: 10.05.2023)

35. ПрАТ "Український процесінговий центр". URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/payment-systems/ed9431412a4723f81055bef51960a65f> (дата звернення: 20.03.2023)

36. Ринок платіжних карток за 2022 рік: кількість операцій зменшилася, але грошові обороти збільшилися. 17.01.2023. URL: <https://upc.ua/rinok-platizhnikh-kartok-za-2022-rik-kilkist-operatsiy-zmenshilisya-ale-groshovi-oboroti-zbilshilisya/> (дата звернення: 10.05.2023)

37. Річна звітність АТ «Ощадбанк» за 2019 рік. URL:

[https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2020-](https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2020-07/SSBU_19_Separate%20FS_UKR.pdf)

[07/SSBU_19_Separate%20FS_UKR.pdf](https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2020-07/SSBU_19_Separate%20FS_UKR.pdf). (дата звернення: 10.05.2023)

38. Річна звітність АТ «Ощадбанк» за 2020 рік. URL: <https://www.oschadbank.ua/sites/default/files/2021-04/Oschadbank%202020%20-%20FS%20CONSO%20%28UKR%29.pdf> (дата звернення: 10.05.2023)

39. Річна звітність АТ «Ощадбанк» за 2021 рік. URL: https://www.oschadbank.ua/uploads/1/7588-oschadbank_2021_fs_conso_ukr.pdf (дата звернення: 10.05.2023)

40. Розширений пошук інформації щодо учасників платіжного ринку. НБУ. Міжнародні карткові платіжні системи. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/payment-systems?page=2&perPage=5&search=&system%5B%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%82%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%5D=4&country=&indication=> (дата звернення: 20.03.2023)

41. Система електронних платежів. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/sephhttps://bank.gov.ua/ua/payments/sep> (дата звернення: 20.03.2023)

42. Смолень Р.П., Українець І.М. Розвиток безготівкових розрахунків в Україні. Наука й економіка. 2012, № 2 (26). с. 53-57.

43. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; К., 2019. 272 с. URL: http://www.fst-ua.info/wp-content/uploads/2019/08/Financial_Literacy_Textbook_Aug2019.pdf (дата звернення: 20.03.2023)

44. Фінансова звітність АТ «Ощадбанк». URL: <https://www.oschadbank.ua/finansova-zvitnist> (дата звернення: 10.05.2023)

45. Чистий прибуток Ощадбанку за підсумками 2022 року становить 690 млн грн. 31.01.2023. URL: <https://www.oschadbank.ua/news/cistij-pributok->

osadbanku-za-pidsumkami-2022-roku-stanovit-690-mln-grn (дата звернення: 10.05.2023)

46. Bama P. Sathiya, Gunasundari K. Challenges and future prospects of plastic money. IJMRR. 2016. Volume 6. Issue 7. URL: http://ijmrr.com/admin/upload_data/journal_Gunasundari%208jul16mrr.pdf (дата звернення: 20.03.2023)

47. China's UnionPay Provides Tuition Refunds To International Students Studying In Australia. PYMNTS. 2021. URL: <https://www.pymnts.com/news/international/2021/unionpay-tuition-refunds-international-students-australia/> (дата звернення: 20.03.2023)

48. Credit Card Payments Market Global Opportunity Analysis and Industry Forecast, 2021-2028. URL: <https://www.alliedmarketresearch.com/credit-card-payments-market-A11836> (дата звернення: 10.05.2023)

49. Credit Card Payments Market Outlook – 2028. URL: <https://www.alliedmarketresearch.com/credit-card-payments-market-A11836> (дата звернення: 10.05.2023)

50. Credit cards worldwide - statistics & facts. URL: <https://www.statista.com/topics/8212/credit-cards-worldwide/#editorsPicks> (дата звернення: 10.05.2023)

51. Debit Card Global Market Report 2023 – By Card Type (Classic, Signature, Platinum, Gold), By Service Provider (Visa, Mastercard, Rupay, Other Service Providers), By Application (Commercial, Bank, Shopping, Other Applications) – Market Size, Trends, And Global Forecast 2023-2032. URL: <https://www.thebusinessresearchcompany.com/report/debit-card-global-market-report> (дата звернення: 10.05.2023)

52. Gam B. About International Payment Systems. 2021. URL: <https://payneteasy.com/blog/about-international-payment-systems> (дата звернення: 20.03.2023)

53. JCB expands partnership with Nets Group to grow JCB Contactless acceptance in the Nordics. 2021. URL:

https://www.global.jcb/en/press/2021/202106281200_alliance.html (дата звернення: 20.03.2023)

54. Kaur J. Association between plastic cards and mobile banking transactions. African Journal of Science. Technology, Innovation and Development. 2022 № 14:7. P. 1933-1941, DOI: 10.1080/20421338.2021.1988416. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/citedby/10.1080/20421338.2021.1988416?scroll=top&needAccess=true&role=tab> (дата звернення: 20.03.2023)

55. Kumar M. Use of Plastic Cards in Banking. Think India journal. 2019. Vol-22. Issue 35. URL: <https://thinkindiaquarterly.org/index.php/think-india/article/download/18635/13592> (дата звернення: 20.03.2023)

56. Morgan J.P. Global Payments Guide. URL: <https://www.jpmorgan.com/solutions/treasury-payments/insights/global-payments-guide> (дата звернення: 20.03.2023)

57. Number of credit, debit and prepaid cards in circulation worldwide from 2017 to 2021, with forecasts for 2023, 2025, and 2026. URL: <https://www.statista.com/statistics/1080756/number-payment-cards-in-circulation-worldwide/> (дата звернення: 10.05.2023)

58. Number of Mastercard credit cards in the United States and worldwide from the 2nd quarter of 2019 to 4th quarter of 2021. Statista. URL: <https://www.statista.com/statistics/618137/number-of-mastercard-credit-cards-worldwide-by-region/> (дата звернення: 20.03.2023)

59. Payment Systems. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/paymentsystemsremittances> (дата звернення: 20.03.2023)

60. Payment technology. Visa. URL: <https://www.visa.com.ru/partner-with-us/payment-technology/visa-b2b-connect.html> (дата звернення: 20.03.2023)

61. PCI DSS. URL: <https://www.pcisecuritystandards.org/> (дата звернення: 20.03.2023)

62. Rampton J. Global Payment Regulations and How They Need to Change. In looking at the various country regulations related to online payments, it becomes clear

that more work needs to be done. 2016. URL: <https://www.inc.com/john-rampton/global-payment-regulations.html> (дата звернення: 20.03.2023)

63. Share of individuals with credit cards in 161 different countries and territories worldwide up until 2021. URL: <https://www.statista.com/statistics/675371/ownership-of-credit-cards-globally-by-country/> (дата звернення: 10.05.2023)

64. Temkin B. INSIGHT REPORT ROI of Customer Experience, 2018. URL: https://www.qualtrics.com/m/www.xminstitute.com/wp-content/uploads/2018/08/XMI_ROIofCustomerExperience-2018.pdf (дата звернення: 10.05.2023).

65. The 2022 McKinsey Global Payments Report October 2022. URL: <https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/industries/financial%20services/our%20insights/the%202022%20mckinsey%20global%20payments%20report/the-2022-mckinsey-global-payments-report.pdf> (дата звернення: 10.05.2023)

66. Visa Inc. Fiscal Fourth Quarter and Full-Year 2021 Financial Results. URL: <https://usa.visa.com/about-visa/newsroom/press-releases.releaseId.18491.html> (дата звернення: 20.03.2023)

67. What is the difference between a prepaid card, a credit card, and a debit card? 2020. Aug 31. URL: <https://www.consumerfinance.gov/ask-cfpb/what-is-the-difference-between-a-prepaid-card-a-credit-card-and-a-debit-card-en-433/> (дата звернення: 20.03.2023)

68. When Were Credit Cards Invented? Money management. Capitalone. 2022. URL: <https://www.capitalone.com/learn-grow/money-management/when-were-credit-cards-invented/> (дата звернення: 20.03.2023)

ДОДАТКИ

Додаток А

Операції з картками українських банків за кордоном за 3 квартали 2022 року

Джерело: [25]

Короткий звіт за результатами перевірки кваліфікаційної роботи антиплагіатною інтернет-системою Unicheck

Имя пользователя:
Міжнародної економіки Черницька Тетяна

ID проверки:
1015239498

Дата проверки:
25.05.2023 09:14:07 EEST

Тип проверки:
Doc vs Internet + Library

Дата отчета:
25.05.2023 09:17:31 EEST

ID пользователя:
100005722

Название файла: КБР_Пашиста В.В

Количество страниц: 61 Количество слов: 14023 Количество символов: 105565 Размер файла: 315.66 KB ID файла: 1014915700

18.6% Совпадения

Наибольшее совпадение: 2.75% с Интернет-источником (https://www.oschadbank.ua/uploads/0/1167-oschadbank_2020)

14.4% Источники из Интернета 220 Страница 63

13.9% Источники из Библиотеки 567 Страница 67

0% Цитат

Исключение цитат выключено

Исключение списка библиографических ссылок выключено

0% Исключений

Нет исключенных источников